

VEAIC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**NEGUNOSCUTELE
RESURSE
ALE OMULUI**

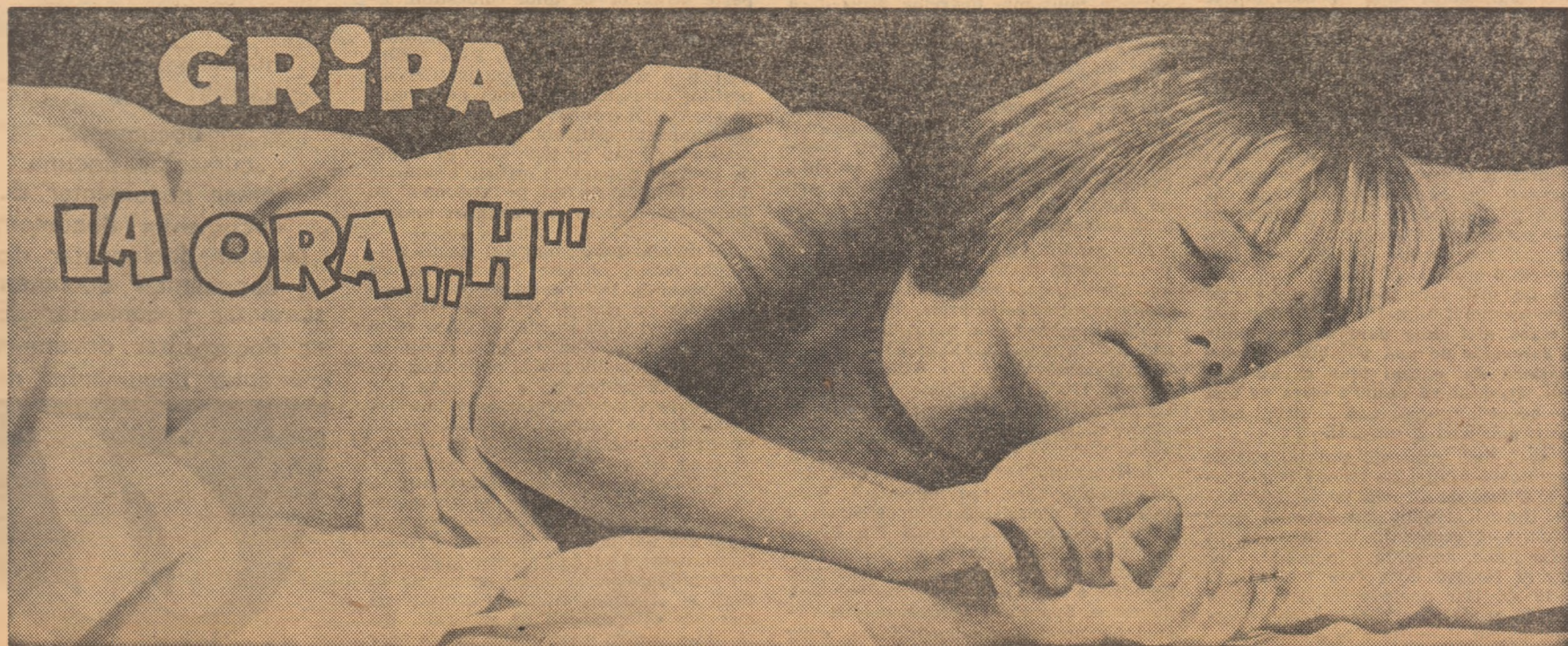
**LA ORIZONT:
REVOLUTIE
ÎN TRANSPORTURI**

48

ANUL XXV,

(1289)

28 NOIEMBRIE 1969

GRIPA

LA ORA „H”

Nemărginitele spații de deasupra oceanelor sint străbătute de un mare număr de linii aeriene, apele lor sint străbătute în toate direcțiile de nave care transportă călători și mărfuri. Uneori se ivesc, însă, accidente neprevăzute și atunci, părăsind în grabă cabinele navelor și saloanele avioanelor, călătorii se trezesc brusca în mijlocul valurilor, pe bărci și plute fragile, nesigure, siliți să poarte o luptă disperată cu forțele naturii, luptă din care nu ies întotdeauna învingători. În fiecare an oceanul înghite astfel mii de vieți omenești. Numai în 1967, din cauza avarțiilor, a ciocnirilor și a furtunilor s-au scufundat pe glob 163 de cargouri, cu un deplasament total de 746 834 tone. Extrem de tragic e faptul că un mare număr de naufragiați mor în timp ce se află pe bărci și plute de salvare, mor, de multe ori, înainte de a-și fi epuizat rezervele de apă și hrană. „Soarele și teama, iată principalele cauze care duc la moartea oamenilor pe oceane — afirmă William Willis, în cartea sa: „Cu pluta pe ocean”. — Soa-

rele poate ucide omul într-o singură zi; teama îl macină treptat suflându-l”.

Dar dacă omul e curajos și puternic, dacă e gata să lupte cu soarele, foamea și setea? Cât timp poate el rezista în inegală înclăștare? Cum se poate apăra împotriva dușmanilor? Iată întrebările la care a încercat să răspundă un grup de zece specialiști sovietici, între care trei medici, trei ingineri, trei studenți și un „marinar adevărat”, care au pornit la bordul unei bărci de salvare, într-o călătorie în derivă, grevată de toate avaturile pe care le au de suportat victimele naufragiilor: soare cumplit ziua, frig puternic noaptea, sete, rău de mare, o rație infimă de alimente și atacul rechinilor.

Călătoria în derivă a cercetătorilor sovietici a durat cinci zile, în care răstimp ei au făcut față cu succes tuturor lipsurilor imaginabile. Rezultatele complete urmează, însă, abia să fie date publicității. Deocamdată, relatăm primele lor impresii și, o dată cu ele, și câteva considerații ale specialiștilor în materie.

Documentar

Necunoscutele resurse ale omului

Căldura îi asalta pe „naufragiați” din toate părțile, încît organismul lor cerea lichid, mult, foarte mult lichid, necesar formării salvatoarei transpirației, care, evaporîndu-se, apăra trupul de surplusul dăunător de căldură. Dacă apa consumată pentru formarea transpirației nu e completată, organismul face apel la rezervele interne, în care caz e amenințat de deshidratare. Această se strecoară pe neobservate, făcîndu-și simțită prezența mai întîi printr-o ușoară slăbiciune, accelerarea pulsului și amețeli, iar cînd pierderile de apă depășesc cota de 10 la sută, apar simptomele epuizării: halucinații, vărsături, dificultăți la înghițit, amortirea pielii. Cînd se pierd însă 15—20 la sută din cantitatea de lichid, în țesuturi se produc procese ireversibile, în care caz chiar și cele mai mari eforturi ale medicinei se pot dovedi inutile.

Dar ce s-ar întimpla dacă organismul e răcit printr-un alt mijloc — s-au întrebat specialiștii sovietici de pe barca în derivă — de pildă, prin umezirea îmbrăcăminții? Procedul e amintit de Heyerdahl și de alți navigatori și exploratori. „În cursul zilei, la o temperatură de 27—31°, hainele umezite micșorează cantitatea de transpirație eliminată cu 83 la sută. În felul acesta — a scris E. Adolf în lucrarea „Fiziologia omului în deșert” — viața omului poate fi prelungită mai bine de două ori, chiar cînd nu există umbră”.

Navigatorii sovietici au verificat această metodă și au constatat că atunci cînd se aflau în bătaia soarelui în haine uscate, pierdeau în greutate cam 500—600 grame pe oră, dar era de ajuns să-și vire cămășile într-o găleată cu apă din ocean ca pierderile de apă ale organismului să scadă la circa 100—150 gr.

Așadar, pierderile de apă pot fi micșorate. Dar chiar și în acest caz se impune ingerarea, în 24 de ore, a cel puțin un litru — un litru și jumătate de apă potabilă. Dar dacă acest lucru nu e cu putință? Dacă fiecare picătură de apă e la fel de prețioasă ca aurul?

Un tragic paradox

Să mori de sete în mijlocul unei imense întinderi de apă. De ce nu pot, însă, naufragiații să-și lipească buzele de valurile răcoroase și să bea, să bea pe săturate? Pentru că apa de mare e dăunătoare pentru organism. Este o concluzie la care s-a ajuns în urma multor experiențe făcute pe animale și oameni. Savantul britanic McKeynes, care a studiat sute de cazuri de naufragii din timpul celui de-al doilea război mondial, a constatat că printre cei ce muriseră din cauza lipsei de apă potabilă au fost mulți care au încercat să-și potolească setea cu apă de mare. Raportul era de 387 din 997, deci mai bine de o treime. În același timp, din 3994 de inși care n-au băut apă de mare, au murit numai 133. „Nu beți apă de mare, nici chiar dacă vi s-au epuizat rezervele de apă potabilă! Pentru sănătatea dv. e mai bine să nu beți deloc, decît să vă potoliți setea cu apă din ocean”, avertizează îndreptarele pentru marinari și aviatori.

Care-i, însă, misterul acțiunii atît de păgubitoare a apei de mare? Nocivitatea ei e dată de sărurile pe care le conține. Uneori acestea sînt în mică cantitate: 3—4 grame la un litru, ca în Golful Finic, de pildă. În mările de Azov și Neagră doza este mai mare: 10—18 gr. Dar apele oceanelor conțin circa 36 gr de săruri de potasiu, magneziu, calciu și multe alte elemente.

Una din cele mai uluitoare proprie-

tăți ale organismului uman este aceea de a menține echilibrul mediului său intern. Acest lucru este riguros urmărit de o sumedenie de emițători-receptori vii. Aceștia dau alarma imediat ce organismul primește un plus de sare și nu se liniștesc pînă cînd echilibrul zdruncinat nu se restabilește. Surplusul de sare se elimină prin rinichi, odată cu urina, pentru producerea căreia, în cazul ingerării apei de mare, organismul va utiliza cea mai mare parte din lichidul absorbit, încît numai o cantitate infimă, 100—150 de grame,

Acest distilator solar poate acumula, pe vreme senină, pînă la un litru de apă potabilă în 24 de ore. De asemenea, chimiștii au propus ca sarea să fie înlăturată cu ajutorul unor rășini schimbătoare de ioni și al altor substanțe. Și această idee s-a bucurat de o bună primire și e folosită pe scară largă.

Dar hrana?

Îndreptarele pentru marinari și aviatori menționează că pescuitul este principalul mijloc de obținere a hranei.

Scrutînd marea, de la bordul ambarcațiunii în derivă

dintr-un litru, va rămîne pentru nevoile țesuturilor și celulelor. De aceea pentru ca organismul să capete un litru și jumătate de lichid, cantitatea necesară în 24 de ore, trebuie bătută o găleată întregă de apă sărată și amară de mare. Dar rinichii nu pot face față acestei sarcini și în cele din urmă concentrația de sare din sînge și țesuturi începe să crească vertiginos. În care caz, moartea survine mult mai devreme decît dacă s-ar produce deshidratarea.

Dar cum poate fi potolită altfel setea, dacă nu există apă potabilă? „Beți suc de pește — spune Bombard. Storceți-l din peștele proaspăt și veți supraviețui”. Iar îndreptarele pentru marinari și aviatori recomandă: adunați noaptea rouă, aceasta ușurează chinul... Completați-vă rezervele de apă cu apă de ploaie. Pe ocean plouă des; ploile sînt salvarea dv.

Dar nu întotdeauna se poate pescui, picăturile de rouă nu potolească setea celor însetați, iar speranța că va ploua poate rămîne multă vreme doar o speranță. Bombard s-a putut bucura de căderea primei ploii abia în cea de-a 23-a zi de navigație. Iar William Willis, în cele 116 zile de călătorie pe pluta „Șapte surioare”, a putut aduna apă de ploaie numai o singură dată, în ziua a 76-a.

Încît specialiștii și-au îndreptat din nou atenția spre apa de mare, care există din abundență. S-a construit o cameră pneumatică sferică din material plastic transparent, iar înăuntru a fost întinsă o fișie de pînă neagră, prin care se scurge dintr-un rezervor apă de mare. Soarele o transformă în vaporii iar aceștia, condensîndu-se, curg într-un dispozitiv special aflat pe fund.

Totuși în oceane există mulți pești, a căror carne este un pericol mortal pentru sănătatea omului. Mai bine de 300 de specii de pește conțin în trupul lor puternica toxină sigvatera; dar chiar și carnea unor pești „inofensivi”, ca tonul de pildă, poate duce uneori la grave otrăviri.

Naufragiații care n-au cunoștințe de ihtiologie nu pot deosebi, firește, un pește otrăvitor de unul comestibil. Există totuși câteva indicii exterioare care le pot fi de folos. În volumul: „Singular în fața naturii”, Paul Nesbit descrie o seamă de caracteristici ale peștilor otrăvitori: o formă neobișnuită a corpului (rotund sau colțuros), pielea compactă, osificată, acoperită cu lamele rigide sau cu țepi, gura în formă de cioc de papagal, orificii branhiale mici, înotătoarele de pe abdomen de dimensiuni reduce sau complet inexistente.

Pe de altă parte, una din marile primejdii care-i pîndesc pe naufragiați sînt rechinii. Descrierile despre ferocitatea lor nu sînt de fel exagerate. Anual cad victime rechinilor între 40 și 300 de oameni. Această cifră crește în timpul războaielor sau al unor mari calamități. E adevărat că nu toate cele 350 de specii de rechini cunoscute atacă omul. Dar e puțin probabil să existe vreun înotător care, văzînd un rechin, să ardă de dorința de a se încredința dacă e sau nu crud. Specialiștii afirmă că orice rechin mai lung de un metru poate fi socotit primejdios pentru om.

Natura i-a înzestrat pe rechini cu un instrument ideal de ucidere. Maxilarul lor triunghiular, înzestrat cu un șir de dinți și ei triunghiulari și zimțați pe margini, este extrem de puternic. Un rechin de patru metri poate reteza perfect piciorul unui om, iar unul de șase

metri își poate rupe lesne în bucăți victima. În oceanariul din insulele Bahamas s-a stabilit, cu ajutorul unui dinamometru, că maxilarul unui rechin exercită o presiune de 2 000 de atmosfere.

Cumplitile isprăvi ale „tigrilor oceanului” i-au determinat pe specialiști să se ocupe serios de problema rechinilor. Cu toate acestea, firea lor continuă să rămînă în mare măsură un mister. „În urma celor mai bine de o sută de întâlniri ale mele cu rechinii, am putut trage concluzia că cu cît avem un contact mai strîns cu ei, cu atît mai puțin îi cunoaștem și niciodată nu putem ști dinainte cum vor reacționa feroasele viețuitoare — scrie J. Cousteau. „Să n-ai niciodată încredere în rechini” — avertizează și un alt explorator al mării. În viața confirmă părerea specialiștilor. Acum cîțiva ani, a căzut victimă rechinilor celebrul vînător și fotograf subacvatic Maruccio Sarra, care scriese, culmea ironiei, o carte intitulată: „Rechinii — prietenii mei”.

Primul preparat de apărare împotriva asasinilor mării, numit Repellent, a apărut în timpul celui de-al doilea război mondial. Aviatorii și marinarii americani din Oceanul Pacific erau atît de îngroziiți de rechini, încît — atestă „Buletinul Forțelor Aeriene ale S.U.A.” — „această teamă scădea moralul armatei”. Drept care, din dispoziția specială a președintelui Roosevelt, la Institutul de oceanografie din Massachusetts s-a trecut cu mare urgență la elaborarea de mijloace de luptă împotriva rechinilor. Specialiștii au experimentat 79 de substanțe diferite pînă cînd au descoperit un fenomen surprinzător. Rechinii nu numai că nu mînceau din cadavrele semenilor lor, dar se țineau cît mai departe de ele.

Ce substanță conține carnea intrată în putrefacție a rechinilor? Acetat de cupru. Repellent, produsul obținut din amestecul acestei substanțe cu nigrosin, o vopsea neagră, a căpătat răsunătorul supranume de „Distrugetorul de rechini”. Efectul lui în oceanariu a fost uluitor, dar felul în care acționează în practică n-a fost încă complet elucidat. De altfel și membrii expediției sovietice s-au convins de ineficiența lui.

Lipsa de eficacitate a mijloacelor de apărare împotriva rechinilor i-a pus în stare de alertă pe specialiștii din multe

V. Volovici

(Continuare în pag. 11-a)

documenta.
documentar docum.
mentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
mentar documentar docu
mentar documentar docu
mentar documentar docu
mentar documentar docu

Actualitatea
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală

LA ORDINEA ZILEI

Luna știe, dar spune încet...

Discreția cu care au fost date publicității primele rezultate științifice dobândite de „Apollo-11” a surprins acum citiva timp, cu atât mai mult cu cât ea contrasta cu publicitatea făcută în jurul primelor informații comunicate la câteva zile după înapoierea astronautilor pe Pământ. De la începutul lui Iulie, în cercurile apropiate de laboratorul de recepție lunară au început însă să circule diverse zvonuri. Confirmările oficiale se făceau de la o zi la alta ecoul unor știri contradictorii.

Această situație ambiguă se datorează, se pare, obiceiului unor responsabili cu programele spațiale care au, uneori, tendința de a vorbi prea curînd. La 31 Iulie, dr. Lathan, responsabilul experienței seismice, a declarat, de pildă, că semnalele înregistrate de seismograful selenar sînt analoge cu semnalele terestre, ceea ce ar denota că Luna are, ca și Pământul, scoarță și manta. După câteva săptămîni, însă, el a trebuit să se autoretracteze, arătînd că undele captate nu semănau deloc cu cele de pe Terra. Tot așa, la 27 Iulie, observatorul Mc. Donald din Texas anunța că ar fi captat semnalele luminoase emise de reflectorul laser lăsat de Armstrong și Aldrin pe Lună. Declarația n-a mai fost însă ulterior confirmată.

De atunci, graba savanților americani a făcut loc unei mari circumspecții. Raportul preliminar din septembrie a.c. surprinde, cum am arătat, tocmai prin prudența lui. Descriere analitică, el nu formulează nici un fel de teorie pentru a explica fenomenele constatate. Căci, se pare că pe măsură ce cercetările avansează, Luna devine tot mai misterioasă. Componenta prafului și a rocilor selenare ridică probleme ce trebuie abordate cu multă precauție.

Una din cele mai mari surprize a constituit-o, de pildă, datarea lor. Studiindu-se conținutul de gaze rare — heliu, neon, xenon, s-a ajuns la o primă determinare a vîrstei rocilor din Marea Liniștei. Gazele rare amintite mai sus sînt elemente foarte ușoare existente în Soare, dar dispărute de pe Pământ. În pulberea și rocile lunare se găsesc însă în mare cantitate, fiind aduse, după cum se crede, de vîntul solar. Măsurînd cantitatea de gaze rare astfel acumulate în roci sau, mai exact, cantitatea de anumiți izotopi radioactivi ai acestor corpuri și cunoscînd ritmul în care acești izotopi se dezintegrează, s-a ajuns a se da rocilor lunare o vîrstă de circa 3 miliarde de ani.

Această vîrstă respectabilă — dar încă nesigură — este mult mai mare decît socoteau cei mai mulți selenologi americani. Dr. Shoemaker, aprecia, de pildă, vîrsta Mării Liniștei la circa 500 de milioane de ani. Singur, sau aproape singur, dr. Urey a susținut mereu că Luna este un corp ceresc vechi și rece în care se vor găsi vestigii ale originii sistemului solar, format — după cum se crede — acum 4,5 miliarde ani.

În aceste împrejurări, nu trebuie să ne așteptăm deci la comunicări spec-

taclare nici după încheierea misiunii lui „Apollo-12”. Dimpotrivă, mult mai posibil este că ea va dovedi, o dată mai mult, că descifrarea secretelor Lunei — și implicit a originii sistemului nostru planetar — reclamă încă explorări și cercetări minuoase.

AMENAJĂRI

Sparge-valuri pneumatice

Nu toată lumea știe că furtunile sînt primejdioase nu numai pentru navele care circula în largul mărilor și oceanelor ci și pentru cele ancorate la dane, în porturi. Uneori, în timpul marilor uragane, se întîmplă ca valurile uriașe stîrnite de vîntul puternic care gonește cu viteze de peste o sută de kilometri pe oră să distrugă digurile și celelalte amenajări de protecție portuare și să năvălească în incinta bazinelor, azvîrlînd navele pe uscat sau strivindu-le de cheiuri. Pentru atenuarea forței lor distrugătoare, s-au conceput diverse sisteme de protecție, între care și așa numitele sparge-valuri. Construcția acestor ziduri robuste, realizate din beton armat și blocuri de piatră uriașe, de mai multe tone, este însă foarte complexă și costisitoare.

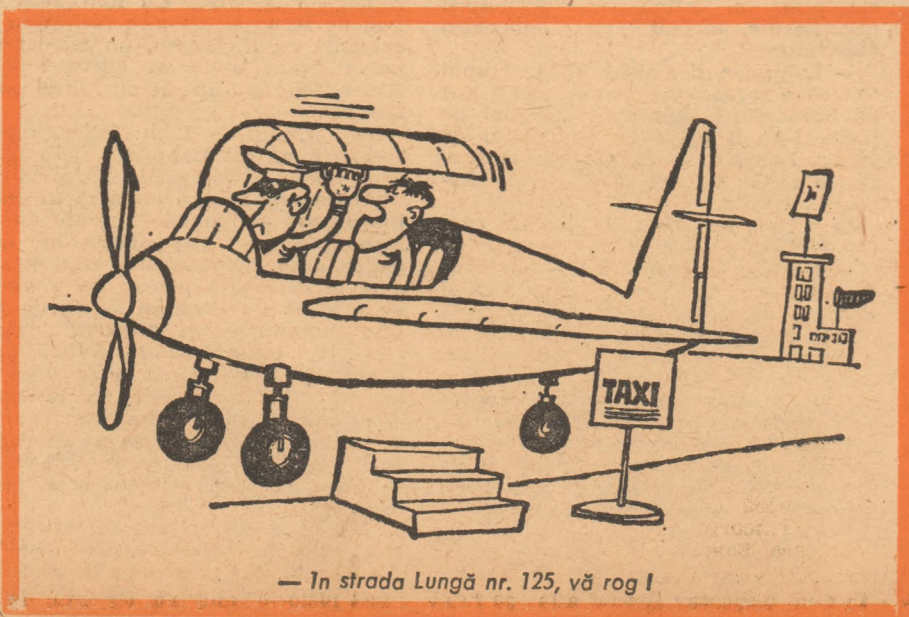
Recent, specialiștii institutului „Sojuzmorniproiekt” au făcut însă cunoscut rezultatele unor noi și interesante experiențe efectuate în vederea combaterii forței distructive a valurilor. Ei au ales ca mijloc de luptă împotriva furtunilor nu betonul și oțelul, ci... aerul. Dar în ce constă metoda lor? Mai multe tuburi împinzite de găuri sînt plasate la o adîncime determinată, după care sînt puse în legătură cu un compresor. Scăpînd prin găuri, bulele de aer antrenază după ele particulele de apă și în felul acesta formează un curent ascendent, artificial. Lovindu-se de perdeaua astfel creată, valurile își pierd puterea și devin neprimejdioase.

Primele experiențe, încununete de succes, au fost făcute în timpul unei puternice furtuni izbucnite în cursul acestui an. Cu acest prilej instalația montată pe un cadru special, a fost afundată la diferite adîncimi, urmărindu-se efectele. La adîncimea de șase metri, de pildă, dispozitivul a atenuat cu 70 la sută puterea unor valuri care atingeau o înălțime de aproape trei metri! În urma rezultatelor obținute, specialiștii de la „Sojuzmorniproiekt” au hotărît să brevetteze și să recomande dispozitivul pentru protecția porturilor.

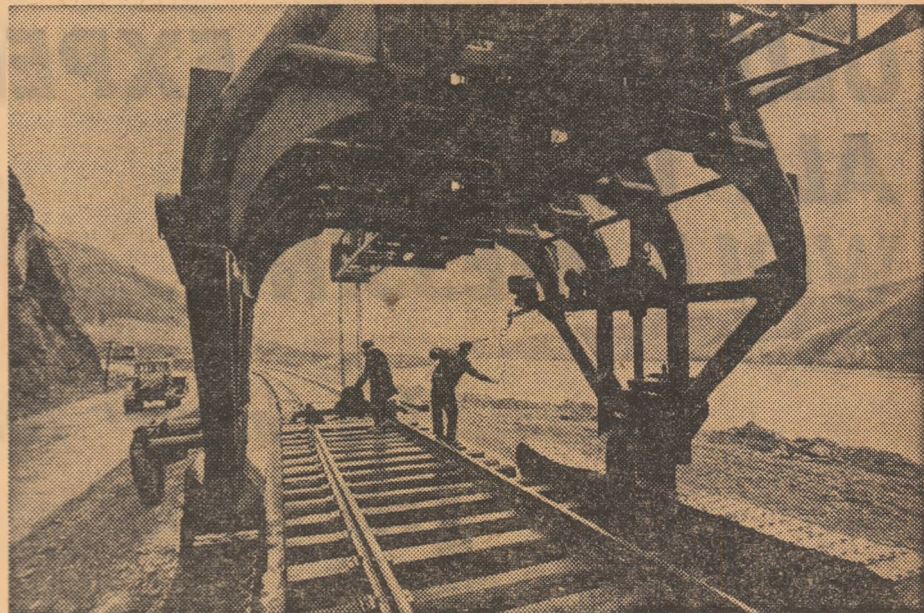
MAI MULT DECît FOTBAL

Pele — 1000

Nu mai rămăseseră decît 12 minute pînă la sfîrșitul partidei. Pe stadionul Maracana din Rio de Janeiro, unde

— In strada Lungă nr. 125, vă rog !

Calea de acces spre șantierul hidrocentralei de la Saiano-Șușensk
Foto : A.P.N.

se disputa partida dintre Santos și Vasco da Gama, scorul era 1—1. Dar în tribune, tensiunea se apropia de paroxism: 75.157 de spectatori care înfruntaseră furtuna pentru a asista la meci așteptau cu sufletul la gură un gol din partea interului stînga al echipei Santos. Numele lui: Edson Arrantes do Nascimento. Poate: Pele. Palmare: 999 de goluri înscrise.

Cu 13 ani de activitate profesională în fotbal (din cei 29 pe care-i are în total), Pele venise în seara aceea de 20 noiembrie cu speranța că va introduce mingea în poartă pentru a mia oară, bătînd astfel un record absolut. E drept, înaintea lui mai era celebrul austriac Franz Binder, supranumit Bimbo, care, între 1930 și 1948 marcase 1006 goluri; dar parte din ele fuseseră înscrise în cadrul unor meciuri de amatori. Un alt fotbalist brazilian, Arthur Friedenreich, care și el atinsese magiul milesimo, nu jucase decît ca amator. Printre profesioniști nici unul nu avusese vreodată o zestre comparabilă cu cea a lui Pele.

Dar ultimul prag dintre sute și mii părea greu de trecut. În prima repriză, faimosul inter avusese trei ocazii ratate, trîgînd o dată afară, o dată în portar și ultima oară în bară. În repriza a doua, tirul lui întirzia să se declanșeze.

Minutul 78... În careul echipei Vasco da Gama, coechipierul lui Pele, mijlocășul Clodoaldo este faultat. Arbitrul Manuel Amaro de Lima fluieră. Penalty. Cine-l va executa? Pele? Nu, se pare că alt jucător se pregătește să execute lovitura de pedeapsă.

Dar tribunele nu acceptă o asemenea soluție. Șaptezeci și cinci de mii de glasuri scandează: „Pele-Pele-Pele”. În difuzoare se aude vocea emoționată a crainicului stadionului care, încălcînd toate legile scrise și nescrise ale imparțialității, intervine: „Trebuie să tragă Pele. Numai după ce Pele va marca cel de-al miilea gol, vor cunoaște iar suporterii brazilieni pacea sufletească”.

Cine ar putea rezista unei asemenea presiuni? Pele face cîțiva pași spre mingea, aproape fără avînt și o

lovește ușor, cu vîrfurile bocancului stîng. Portarul Norberto Andrada se aruncă întîi spre stînga, apoi se răsuțește în aer spre dreapta. Prea tîrziu! Balonul care a alunecat parcă alene se odihnește acum în plasă.

Uralele izbucnesc asurzitoare. Spre deosebire de ceea ce se întîmplă de obicei, portarul bătut nu manifestă nici ciudă, nici mîhnire. Dimpotrivă, cu un gest vioi el își smulge tricoul și, dedesubtul lui, apare un altul, argintiu, pe care scrie 1000. Pele primește și el un tricou identic pe care, înainte de a-l îmbrăca, îl folosește ca batistă, pentru a-și șterge lacrimile care-i șiroiesc pe obraji.

...Născut într-o familie săracă la Tres Coracoes (Treii inimi), o mică localitate din centrul Braziliei, Pele a început să joace fotbal desculț, la o echipă din orașelul Bauru. La 16 ani a devenit profesionist și în 1958, la finalele campionatului mondial de

Pele (dreapta) marcînd golul numărul 1000...

la Stockholm, faima lui s-a răspîndit în lumea întreagă: grație celor două goluri înscrise de el, Brazilia a învins Suedia, după ce fusese condusă cu 1—0.

Nimeni nu știe exact — nici măcar el — de unde îi vine porecla. Poate că de la cuvîntul pelada, echivalentul brazilian al miuței, fotbalul practicat de copii.

Dar jocul cu balonul rotund nu este singura preocupare a lui Pele. El cîntă cu talent la ghitară, fiind și autorul cîtorva sambe foarte apreciate în Brazilia. Un tablou al său a primit premiul I la un concurs de peisaje. La televiziune a interpretat recent rolul unui profesor răpît de bandiți într-un serial științifico-fantastic. Iar fetei sale, Christina, îi scrie poeme: „Într-o zi vei afla cu cît drag țî-am pregătit leagănul... Nopti întregi am stat treaz, acasă sau pe meleaguri străine, sau într-un avion deasupra oceanului, visînd la venirea ta”.

Pele-1000. O mie de goluri. O mie de calități, printre care simplitatea în comportare, fidelitatea față de club, patriotismul, dragostea de familie. Și o imensă modestie.

ULUITOARELE EXPERIENȚE ALE LUI WOLF MESSING

III

Un „mag“ faimos și celebrii săi clienți

Denadier se adresa poliției. Într-o noapte, fără știrea nimănui, un agent rămase în camera bancherului. La ora obișnuită tabloul începu să se legene și se auziră lovituri. Polițistul se precipită spre tablou, dar în momentul cel mai nepotrivit se împiedică de ceva, căzu și își fractură un picior. Atunci convingerea că în afacerea aceea era implicat diavolul deveni generală. Poliția renunță să se mai ocupe de caz. Denadier fu lăsat în voia soartei și în „puterea tenebrelor“.

În acest punct interveni Messing, care află de toată întâmplarea din ziare. Prefectul poliției pariziene îl recomandă lui Denadier. Fără să știe nimeni, rămase pînă seara în camera bancherului. Biețutul om aproape că înnebunise, dar nu se îndura să scoată tabloul blestemat. Deși se însurase a doua oară, n-o putea uita pe prima lui soție, a cărei memorie o venera. Operația nu mai putea fi amintată: Denadier era realmente amenințat să înnebunească sau să moară de frică dintr-o clipă în alta.

Bancherul îl asigură pe Messing că în casă nu mai era nimeni în afară de ei, nevasta și fiica sa fiind la teatru. Totul părea, dar, favorabil repetării misteriosului fenomen.

Luminile fură stinse. Dar Messing simți imediat că vila nu era pustie. Și anume, înțelese foarte curînd că în camera fiicei bancherului se ascundea cineva. Cînd le veni ceasul, loviturile răsunară în perete. La lumina slabă a Lunei, care intra pe fereastră, văzu că tabloul începe să se miște. Chiar și pentru Messing spectacolul era sinistru. Denadier încremenise fără putere în fotoliu, incapabil să schițeze un gest, să miște un singur mușchi.

Strecurîndu-se de-a lungul peretelui cu multă precauție ca să nu aibă soarta nefericitului polițist care-și rupsesse piciorul, Messing deschise ușa și ieși pe coridor. Apoi se apropie de ușa camerei pe care o ocupa fiica lui Denadier și bătu. Numai decît loviturile din perete încetară. Bătu din nou, insistent, apoi deschise ușa cu un gest brusc. Lănțugul care o ținea închisă căzu pe podea cu un clinchet. Pe pat era întinsă o femeie tină, care avea aerul că tocmai atunci se trezise din somn.

— Nu ești la teatru, domnișoară? — o întrebă. Cum de ai ajuns aici?

Messing „ascultă“ frenetică dezlănțuire a gândurilor încurcate ale domnișoarei și în câteva minute înțelese tot mecanismul tenebroasei afaceri.

Fiica și mama vitregă găsiseră de mult un limbaj comun. Nici una nu era multumită de traiul modest pe care Denadier și-l impunea lui și lor. Ambele femei visau să se îmbogățească cu milioanele bancherului și aleseseră calea care li se păru mai ușoară și mai sigură, împingîndu-l la nebunie pe bătrînul bolnav. În acest scop construiseră un mecanism secret, care punea în mișcare tabloul din camera lui Denadier. Și Messing simți o mare bucurie cînd putu să-i telefoneze prefectului să le aresteze pe cele două criminale.

Un american bogat vrea să se însoare

În activitatea de „detectiv“ a lui Wolf Messing au existat, însă, și altele de cazuri. Cu câteva a avut de-a face în perioada cînd prezenta experimente psihologice în Polonia.

Cel dintîi a fost simplu. În cursul unui spectacol, executînd o comandă mintală, s-a apropiat de un tinăr care ședea în primele rînduri și i-a spus: — Vă rog să-mi arătați buzunarul interior al hainei dumneavoastră.

Tinărul s-a făcut palid. Messing i-a „ascultat“ gândurile și a înțeles că avea de-a face cu un infractor. Cînd tinărul a refuzat să-i arate buzunarul, a făcut semn unui polițist care era prezent în sală. Buzunarul cu pricina era plin cu narcotice prohibite. Tinărul a

fost arestat și în felul acesta s-a dat de urma unei întregi rețele de contrabandiști de stupefiante. Această descoperire a fost în bună măsură întimplătoare. Dacă Messing ar fi abordat altă persoană, contrabandistul ar fi plecat acasă ca un cetățean onorabil.

Dar un alt caz a avut un caracter mai puțin întimplător. Într-un orașel polonez a sosit un „american bogat“. Bineînțeles, a fost primit în familiile cele mai de văz. Curînd, răsfatul oaspete s-a îndrăgostit de o fată grațioasă și drăguță de numai șaisprezece ani și i-a cerut mina, punîndu-i în deget un inel cu briliante. Însoțită de un cadou atît de costisitor, propunerea a fost acceptată pe loc. În orașelul respectiv „americani bogati“ erau pe vremea aceea niște personaje la fel de fabuloase ca prinții din basme...

La puțin timp după sosirea „americanului“, Messing a venit în turneu prin acele locuri. Părinții fetei, puțin îngrijorați că primiseră atît de ușor să-și dea odrasla unui om venit în trecere și de fapt necunoscut, au vrut să se liniștească și i s-au adresat lui Messing căruia i-au povestit tot. Acesta le-a cerut să-l aducă pe viitorul ginere la un spectacol. „Americani“, care nu știa ce se pusesse la cale, a venit. În sală s-a comportat provocator și înfumurat, făcînd tot timpul comentarii de om care „fumase“ de mult toate astea și nu mai putea fi dus de nas.

Cînd Messing i-a pus o întrebare, s-a ridicat de pe scaun cu un aer ultragiat și s-a îndreptat spre ieșire. Numai că „magul“ izbutise să pricape cite ceva și a strigat:

— Controlați-i buzunarele! „Milionarul“ a fost oprit și percheziționat. Un buzunar era plin cu pașapoarte false; în celălalt avea un teanc de fotografii pornografice. Cercetările au arătat că făcea parte dintr-o bandă care furniza fete frumoase caselor de toleranță din Argentina.

O vizitatoare frumoasă

Succesele lui Messing nu-i puteau lăsa indiferenți pe rivalii săi.

Într-o zi, la ușa apartamentului său a bătut o femeie tină și superbă. Aruncîndu-și o privire asupra ei, Messing a înțeles totul. Dormitorul, unde vizitatoarea aproape că dăduse buzna, era izolat de celelalte camere, în care la ora aceea trebuia să se afle impresarul Kobak. Messing s-a ridicat curtenitor în întîmpinarea frumoasei necunoscute, afixînd un entuziasm abia reținut:

— Luați loc, doamnă! Birlogul unui telepat e rareori vizitat de oaspeți atît de fermecători. Așa încît mă simt de parcă l-aș fi prins pe Dumnezeu de picior. Dar am să vă rog să mă scuzați o clipă: trebuie să dau niște dispoziții urgente.

În salon, l-a găsit pe Kobak care fuma liniștit o țigară.

— Dă fuga la comisariat — i-a cerut Messing — ia trei oameni și vino cu ei încoace. Fără să faceți zgomot, urmăriți prin oberlicht ce se petrece în dormitor. Du-te cît poți de repede. Am să-ți explic după aceea...

Apoi Messing s-a întors în dormitor și a reluat complimentele. Știa că trebuie să le lungească cel puțin cinci-opt minute, cît aveau nevoie poliștii ca să ajungă. A aruncat în luptă toate epitele, dar musafira făcu ce făcu și intră în temă.

— Faci niște lucruri extraordinare. Dar știi la ce mă gîndesc eu acum?

— Doamnă, în afara scenei sînt un om obișnuit. Totuși pot să-ți spun că

într-un căpșor atît de adorabil nu pot fi decît gînduri adorabile.

— Vreau să fiu amanta dumitale! Și chiar acum!

— Dar doamnă, eu sînt însurat! Am copii! Imi iubesc nevasta!

— Cum poate un cavaler să respingă o femeie care i se oferă?!

Și cu gesturi febrile necunoscuta a început să se dezbrace, apoi s-a năpustit la fereastră, a deschis-o și a început să tipe:

— Ajutor, mă violează!

În clipa aceea au intrat poliștii care urmăriseră scena și auziseră toată discredita curvint cu cuvînt, deoarece nici

Comandă mintală

Messing, nici „doamna“ nu-și stăpîniseră vocea. Necunoscuta a fost arestată. Capătul firului acestei tentative de compromitere ducea la un chiro-mant cunoscut, căruia notorietatea lui Messing îi tulbura cititul în palmă.

„Profetul“ personal al lui Hitler

Dar nu toți „colegii“ îi declaraseră război lui Messing. Cu unii avea relații de stimă și prețuire reciprocă. De exemplu cu Hannusen, un telepat cunoscut, care a lucrat cîțiva ani cu Hitler, fiind considerat un fel de „profet“ personal al acestuia.

S-au întîlnit în 1931: înaintea unui spectacol al lui Hannusen, le-a făcut cunoștință un ziarist din Varșovia.

„Hannusen avea o manieră de lucru interesantă — își amintește Messing în Memoriile sale. Capacitățile lui telepatiche erau neîndoelnice. Dar, pentru a și le desfășura plenar, avea nevoie de o stare de exaltare și de un public admirativ și entuziast. Și eu știu că atunci cînd domini publicul își este înfinit mai ușor să lucrezi. Din cauza asta, la începutul spectacolelor sale Hannusen recurgea la un mic artificiu neonest: în cursul primelor două numere se servea de persoane cu care se înțelegea în prealabil.

La spectacolul la care am asistat, în clipa cînd Hannusen a apărut pe scenă și abia a apucat să spună câteva cuvinte în mijlocul aplauzelor, cineva i-a strigat din fundul sălii: „Sariatanule!“

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Hannusen a luat cu mare abilitate poza inocentului insultat și l-a invitat pe cel care-l ofensase să urce pe scenă. Era primul „schechi“. Evident, „ofensatorul“ s-a convins că greșise, că fusese nedrept și a declarat că de acum înainte telepatia nu va avea admiratori mai fervenți decît el. În realitate era un ins care urma trupa lui Hannusen dintr-un oraș în altul. Eu m-am lămurit pe loc despre ce-i vorba. Dar asupra publicului „întîmplarea“ a făcut o impresie puternică, iar aplauzele s-au întetit.

Dar de la al treilea număr Hannusen lucra onest, cu oameni aleși dintre cei de față. Lucra cu mult talent“.

În 1933—1934 Hitler l-a primit pe Hannusen în anturajul lui. Acesta a aflat astfel multe secrete, cunoscînd ceea ce prea puțini cunoșteau. Unii recurgeau la el ca să-i dea Führerului anumite sfaturi sub formă de „revelații astrale“. Cînd mai tirziu Hannusen a devenit o figură prea compromisă în sferele politice sus-puse, a fost pur și simplu suprimat cu un foc de armă. Destinul său este descris exact și detaliat în romanul „Frații Lautensack“ de Lion Feuchtwanger.

Evadare sub nasul unui întreg comisariat

La începutul lui septembrie 1939, cînd Germania hitleristă a dezlănțuit agresiunea împotriva Poloniei, Messing a trebuit să se gîndească la salvarea lui. Știa că nu putea rămîne pe teritoriul ocupat de naziști: pe capul lui era pus un premiu de 200 000 de mărci. Era o consecință a faptului că în 1937, în cursul unui spectacol dat la Varșovia, spusese, față de mii de spectatori, că Hitler va pieri dacă se va îndrepta spre răsărit. Hitler aflase de această proorocie, căci în aceeași zi toate zia-rele din Polonia o publicaseră cu litere de-o șchioapă în prima pagină. Führerul nazist era foarte sensibil la astfel de profeții — ca în genere la misticism — și făgăduise 200 000 de mărci celui care va indica unde se afla Messing.

Acesta era atunci la părinții lui, în satul natal Gora Kalewaria. Cînd zona respectivă a fost ocupată, a izbutit să fugă la Varșovia. Cîțiva timp a stat ascuns în beciul unui măcelar. Într-o seară, ieșind să ia puțin aer, a fost oprit. Ofițerul care-l reținuse l-a privit lung, iar apoi a scos din buzunar o bucată de hîrtie cu fotografia lui Messing. Era afixul cu premiul pus pe capul lui, pe care naziștii îl difuzaseră în toată Polonia.

— Cine ești? — l-a întrebat ofițerul țînîndu-l de pletele care-i acopereau ceafa.

— Sînt pictor.

— Nu-mi spune mie povești! Tu ești Wolf Messing, cel care a spus că Führerul nostru va muri...

La aceste cuvinte s-a dat înapoi un pas și i-a repezit lui Messing un pumn în plin obraz. Apoi l-a dus la comisariatul de poliție. Messing a fost închis într-o celulă. Știa că dacă nu va fugi va fi omorît. Și-a concentrat dar toate forțele și a lansat tuturor poliștilor aflați în clădire — de la comisar pînă la sentinela de la ușa — comandă mintală de a se aduna în celula sa. Cînd toți, ascultînd de voința lui, au sosit acolo, Messing zăcea teapăn ca un mort. Văzîndu-i strînși laolaltă, a sărit în picioare, a ieșit pe coridor și, înainte ca poliștii să-și vină în fire, a tras lanțul porții blindate. Era liber și putea să se salveze.

A părăsit Varșovia ascuns într-un car cu fin.

„Știam că trebuie să merg spre răsărit și numai spre răsărit, în țara care închisese porțile ciumei naziste. Porneam la drum numai cînd se întuneca. În sfîrșit, într-o noapte neagră de noiembrie am văzut întinzîndu-se în fața mea pămîntul sovietic...“

V. Baikov

INTERVIU

Galina Vişnevskaja:
Am devenit
cântăreaţă fiindcă
s-a îmbolnăvit
primadona...

— Cum aţi devenit cântăreaţă?
 — Am visat dintotdeauna să fiu cântăreaţă, şi neapărat de operă, deşi în familia noastră n-au existat nici actori, nici muzicieni. Dar am trăit blocada Leningradului şi la sfârşitul războiului eram singură pe lume. A trebuit să muncesc ca să-mi câştig viaţa. N-aveam posibilitatea să fac studii de specialitate, dar vocea mea avea nişte date naturale şi am putut intra la un teatru ambulant, care se numea „Mica operetă”. Era în 1944. Cunoşteam un mare număr de arii şi romane, dar altceva nu mai ştiam să fac pe scenă. Împrejurările au vrut, însă, ca după nu-

Flori pentru Galina Vişnevskaja

mai un an să cînt rolul principal din „Nuntă la Malinovka”. A fost povestea clasică cu îmbolnăvirea primadonei, pe care am înlocuit-o eu. La fel s-a întâmplat şi cu „Violetta din Montmartre”. Aşa a început cariera mea.

— Ce calităţi sînt necesare unui cântăreţ de operă?

— Munca e la fel de indispensabilă ca şi vocea. Dar nu e de ajuns să vrei să munceşti, ci şi să ştii cum să munceşti. Greutăţile au un efect stimulator. De aceea e bine să nu-ţi simplifici sarcinile, ci dimpotrivă, să le complice.

— Ce credeţi despre aşa-numitul „teatru de vedete”? Cum vi se pare?

arta
 ca arta arta
 , arta arta arta
 arta arta arta arta
 arta arta arta arta arta
 ta arta arta arta arta ar
 arta arta arta arta arta
 ta arta arta arta arta art
 arta arta arta arta arta

sistemul practicat la Scala din Milano sau Metropolitan din New York care constă din reunirea pe aceeaşi scenă a unor mari cântăreţi din diferite ţări spre a obţine un „super-spectacol”?

— Am avut ocazia să particip la un astfel de spectacol. Am cîntat „Turandot” la Scala. Partenerii mei erau italianul Franco Corelli, suedeza Birgit Nilsson, grecul Nicola Zaccaria. Ce cred despre acest sistem? Cum să spun... Evident, un teatru are tot interesul să-şi aibă ansamblul lui solidar şi omogen. Dar cu cît acest ansamblu cuprinde nume mai mari, cu atît mai bine. Cred că trebuie să se monteze spectacole pentru vedete. E bine să fie invitaţi cît mai des foarte mari cântăreţi străini, ca exemplu pentru începătorii noştri şi spre desfătarea publicului.

— Aţi cîntat în faţa unor auditorii diverse din diferite ţări. Vorbiţi-ne despre ceea ce se numeşte „contactul cu publicul”.

— Ce înseamnă asta, de fapt? Se spune — şi aşa este — că nu există public prost, nu există actori sau cântăreţi proşti. Evident, publicul nu are acelaşi nivel muzical, dar asta nu ne dă dreptul să-i furnizăm o marfă de proastă calitate. Indiferent în faţa cărui public se află, cântăreţii trebuie să dea tot ce pot. Spectatorii simt şi apreciază asta.

— Şi tragul?
 — E inevitabil. Dar e o emoţie to-nifiantă, care te ajută.

— Printre partenerii pe care i-aţi avut, unii sînt foarte mari. Cine v-a lăsat cele mai bune amintiri?

— Am lucrat cu multă plăcere cu Melik-Paşaev şi Boris Pokrovski. Am cîntat rolul Tatiane din „Evgheni Oneghin” cu Mark Reisen. Am cîntat „Traviata” cu Serghei Lemeşev. O foarte bună impresie mi-au lăsat Franco Corelli şi Birgit Nilsson. Am cîntat „Requiemul” de Verdi sub bagheta lui Leonard Bernstein...

— Viaţa unui muzician, a unui artist în genere îi aduce multe bucurii, dar şi multe griji şi emoţii. Dacă ar fi să o luaţi de la capăt, aţi alege tot acest drum?

— Viaţa noastră ne aduce nu griji şi emoţii, ci suferinţe. Drumul unui muzician e greu; numai de departe pare că lauri se cuceresc uşor. Muzica e în primul rînd o uriaşă cantitate de muncă. O muncă de ocaş. Dar pentru mine nu există alt drum. Numai muzica.

PROFIL

Raisa şi muzele

Cum la leagănul ei au vegheat toate muzele. Raisa Nedaşkovskaia a cunoscut grijile alegerii. Întîi a vrut să se facă artistă de circ; apoi balerină; apoi cântăreaţă. Dar în cele din urmă a optat pentru arta dramatică. La 16 ani, fiind o fată foarte frumoasă, a fost li-

Raisa Nedaşkovskaia, aşa cum arată în viaţa de toate zilele

teralmente „răpîtă” de pe stradă pentru rolul Mavka din filmul „Povestea pădurii”, ecranizare a dramei-ferie cu acelaşi titlu de Lesia Ukrainka.

Raisa a avut norocul să intre chiar de la început pe mîini bune: filmul îl

facea Viktor Ivcenko, meşter recunoscut al ecranului ucrainean. La premieră debutanta şi-a invitat toată familia, ca să se hotărască în sală, sub ochii tuturor, dacă va merge mai departe sau nu pe acest drum.

A mers. După absolvirea liceului s-a înscris la facultatea de cinematografie a Institutului de teatru din Kiev. După ce, acum trei ani, şi-a luat diploma de actriţă, a jucat în aproape toate studiourile din U.R.S.S. Pînă acum are la activ douăsprezece roluri. Cu mult simţ critic apreciază însă numai cîteva ca reuşite: Mehleban din „Telefonista”, Măriuţa din „Călătorie în aprilie”, nebuna din „Somnul”, Marfa din „Logodnica ţarului”, Lialecika din „Vipera”.

Ultima creaţie — remarcabilă — a tinerei actriţe este personajul unei aristocrate, fiica contesei Eveline Hanska din „Greşala lui Balzac”. Deşi rolul nu-i mare, el îi dă posibilitatea să creioneze un portret care se reţine. Ceea ce nu e puţin lucru cînd partenerii se numesc Rufina Nifontova şi Viktor Hohriakov.

CINEMA

Goya din Panevezis

Regizorul Konrad Wolf (R.D.G.) şi scenaristul bulgar Angel Wagenstein s-au angajat în dificila întreprindere de a aduce pe ecran figura marelui pictor spaniol Francisco Goya. Filmul este o coproducţie a studiourilor „Defa”

Goya se machiază

şi „Lenfilm”, care împart pe din două toate greutatea şi bucuriile creaţiei. Din echipa de interpreţi fac parte cunoscuţi actori din U.R.S.S., R.D.G., Bulgaria, Polonia, Iugoslavia ca: Veriko Andjaparidze, Fred Düren, Liudmila Ciursina, Ariadna Şenghelaia, Mihail Kozakov, Olivera Vuco, care o va interpreta pe ducesa de Alba, marea nuda şi desnuda, marea amor şi nepieritorul model al pictorului.

Dar Goya? Cu mult înainte de a se fi definitivat distribuţia, Wolf se stabilise asupra actorului lituanian Donatas Banionis, cunoscut din filmele „Nimeni n-a vrut să moară” şi „Sezon mort”. Banionis nu ştia nimic sigur, dar ar fi dat totul ca să fie el Goya. Astă primăvară, la „Mosfilm”, îl juca pe italianul Mariano în „Cortul roşu”, dar se gîndea la Goya. Astă vară, la „Lenfilm”, îl juca pe ducele de Albany în „Regele Lear”, dar se gîndea la Goya.

A vorbi despre Donatas Banionis — devenit pe neaşteptate, cum se întîmplă uneori, unul dintre cele mai celebre nume ale ecranului sovietic — înseamnă a vorbi despre teatrul din Panevezis, un foarte, foarte mic oraş lituanian şi despre directorul acestuia, Yuzas Miltinis, om de mare cultură, elev al lui Charles Dullin şi coleg cu Jean-Louis Barrault. Acum 28 de ani el a creat la Panevezis nu numai o instituţie teatrală ci şi o şcoală. Miltinis i-a găsit pe viitorii actori colindînd localităţile lituaniene. Donatas Banionis este una dintre cele mai preţioase descoperiri ale sale.

Banionis s-a format la Panevezis ca actor în cele mai prestigioase tradiţii ale dramaturgiei clasice şi în atmosfera elevată a şcolii psihologice a lui Miltinis. De aceea, azi, cînd orice teatru l-ar primi cu braţele deschise, cînd cinematograful ar vrea să-l acapareze în exclusivitate, el nici nu se gîndeşte să se despartă de Miltinis. Pe Goya îl va juca tot al Miltinis, adică străduindu-se să înţeleagă omul, lumea-i nevăzută, să audă şi să-i facă şi pe specta-

tori să audă dialogul (nu monologul) lui cu sine însuşi. Căci fiecare dintre noi — spune Banionis — se judecă înainte de toate singur, se convinge în primul rînd pe sine însuşi de sensul, de justificarea morală a faptelor sale. Goya se află deocamdată pe platourile „Lenfilmului”. După aceea va pleca în Crimeea, unde se construieşte castelul ducesei de Alba, apoi în cîteva localităţi bulgare pentru alte exterioare şi în cele din urmă la Dubrovnik, vechiul şi pitorescul oraş iugoslav, care „va juca” în film rolul Madridului.

Şi fiindcă n am început cu începutul, să o facem la sfîrşit, arătînd ce surse stau la baza scenariului. În primul rînd cunoscutul roman al lui Lion Feuchtwanger. Dar, cum se ştie, Feuchtwanger n-a apucat să scrie şi partea a doua. Or, tocmai în această perioadă a vieţii sale, pe care n-o cuprinde acţiunea romanului, Goya a atins mari culmi în arta sa, a trăit revoluţia spaniolă şi decepţia înăbuşirii ei. Reconstituind evenimentele, scenaristul duce mai departe naraţiunea lui Feuchtwanger.

Reconstituirea cadrului istoric a fost lăsată în seama unor cunoscuţi pictori leningrădeni şi din R.D.G. Cum filmul trebuie să prezinte tablourile şi desenele lui Goya, ale înaintaşilor şi contemporanilor săi, dar nici un muzeu din lume nu putea să le pună la dispoziţie în acest scop preţioasele originale, singura soluţie posibilă erau copiile. Aşa se face că pictorii şi graficienii cunoscuţi au fost solicitaţi să execute circa 150 de pinze mari şi nenumărate desene.

REFLECTOR

Edwige Fenech revine pe ecran după mulţi ani de absenţă. Fat-moasa actriţă franceză a spus „da” regizorului italian Vittorio Coppioli. Iar după aceea a tentat-o filmul de... „Tudo...”

Principala creaţie a lui... „Tudo...”

Barbara Brower din Washington a făcut o călătorie la Moscova special ca să-l cunoască pe Viaceslav Tihonov, care după „Război şi pace” a devenit actorul ei preferat. Prinţul Bokonski a primit-o cu toate onorurile cu multă amabilitate pe admiratoarea transoceanică.

Doi cavaleri al ecranului tran... — Jean-Paul Belmondo şi... Delon — sînt parteneri în filmul „J... salino”. Acţiunea se petrece în an... la Marsilia. Regizorul Jacques... vrea să facă o radiografie a pitoresc... port sudic al Franţei. Rolurile fe... ne sînt deţinute de Corinne Marchand, cântăreaţa de operetă pe care a descoperit-o Agnès Varda, şi Catherine... vel.

După ce a fost pe ecran... prinţesă din alte epoci... Liza, Kitty) Anastasia Vertin... a devenit o femeie din zilele no... Dar pe scenă. Pentru creaţia din... ul „Stăpînii”, pus în scenă la... Sovremennik, a fost distinsă... plomă de onoare.

De ziua ei
 Desen de V. Sevrigov

COMUNICAȚII

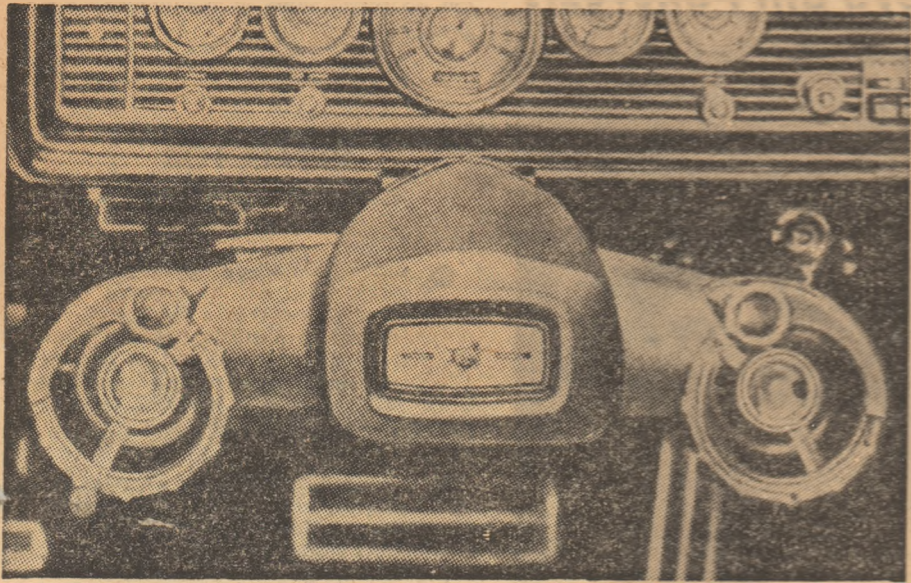
La orizont : revoluție în transporturi

Industria, comerțul, sistemul de aprovizionare a orașelor, transportul de călători simt în clipa de față o nevoie tot mai acută de mijloace rapide în stare să transporte mase uriașe de oameni și mărfuri pe distanțe mari. Specialiștii oferă tot felul de proiecte realizabile într-un viitor apropiat. În institutele de cercetări științifice și pe poligoane se nasc și se experimentează mijloace de transport menite să revoluționeze comunicațiile pe pământ, în cer și pe apă. Omenirea se află în pragul unei mari revoluții a mijloacelor de transport.

„C. R. Nr. 4”, un imens bac pe pernă de aer, stătea nemișcat pe rampa de încărcare de pe țărmul Mării Minecii, nu departe de Dover. Călătorii intrau rind pe rind în cabină luind loc în fotolii. După cel din urmă dintre ei, ușa s-a trântit cu zgomot, motoarele acționate cu turbină cu gaze au început să duduie și originala navă s-a insuflă. Ventilatoare uriașe au început să pompeze aerul și pe loc „fustița” care îmbrăca partea inferioară a vehiculului a luat poziția de zbor. Bacul cu 254 de călători și 30 de automobile la bord

intr-un calculator miniatural aflat în portbagajul mașinii. Calculatorul distribuie apoi semnalele între diverse servomecanisme care pun în funcțiune direcția, frinele și acceleratorul. Automobilul „unicontrol” construit pentru încercarea diferitelor servomecanisme este extrem de ușor.

În ce privește automobilele electrice, acestea au și apărut. Dar raza lor de circulație între două reincărcări ale acumulatorului nu depășește încă 50 de mile. De aceea unele firme de automobile experimentează mașini care în

O mică manetă va înlocui la automobilul viitorului volanul, maneta de viteze, pedalele de accelerație și de frână

a alunecat lin de pe rampă, s-a lăsat cu toată greutatea pe apă și peste o clipă gonia spre țărmurile Franței cu o milă — 1,6 km — pe minut. Pe suprafața agitată a mării nava părea deopotrivă vapor și avion. În cabine nu se simțea nici un balans, nici o izbitură. Numai zgomotul sacadat provocat de izbirea părții din față a „fustiței” de crestele valurilor.

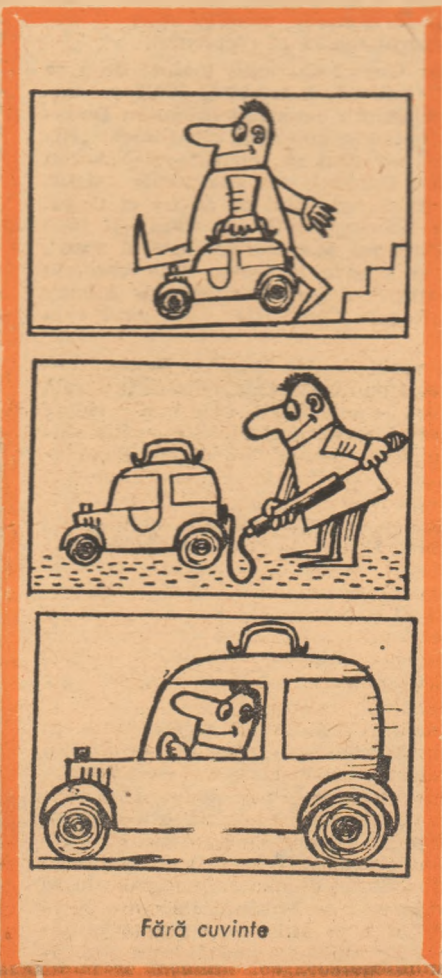
„C. R. Nr. 4” a fost cel dintâi dintr-o gamă de mijloace de transport mai mult sau mai puțin asemănătoare care au și depășit stadiul experiențelor. El este un simbol al viitoarei revoluții în transport. Dar să vedem, în câteva cuvinte, cum își imaginează această revoluție oamenii de știință, inginerii, arhitecții, specialiștii în planificarea urbană.

Inchipuiți-vă că v-ați instalat comod în fotoliul unui electromobil și goniți cu viteză spre oraș. În timp ce vehiculul urmează fidel itinerarul programat pe șoseaua prevăzută cu dispozitive automate, dumneavoastră citiți ziarul de dimineață. Apoi lăsați electromobilul într-o imensă piață de parcare de la marginea orașului și vă transborțați în „cabina de pasageri” din material plastic care vă așteaptă în apropiere. Indicați în cod adresa dorită și... vă cufundați din nou în lectură. „Cabina” vă poartă fără zgomot și cu viteză mare spre destinație. Dirijată de la distanță de un centru electronic de calcul ea alunecă printr-o rețea de tunele ducându-vă spre casă pe drumul cel mai scurt.

Tabloul de mai sus pare la prima vedere desprins dintr-o scriere științifico-fantastică. Dar la o cercetare mai atentă constatăm că fiecare element al lui se înscrie în limitele posibilităților de care dispun azi savanții și tehnicienii. Un prim exemplu poate fi automobilul modern echipat cu tot felul de dispozitive automate. În ultimul deceniu servomecanismele electrice au aflat o largă aplicare în construcția automobilului. Ele acționează direcția, sistemele de frinare, fotoliile, sistemul de condiționare a aerului etc. Un pas important spre „cupeul familial automat” a fost făcut prin construirea așa-numitului automobil „unicontrol”. Volanul, maneta de viteze, pedalele de gaz și de frână au fost înlocuite cu o mică manetă montată alături de bancheta șoferului. Ea trimite impulsuri electrice

orașe sînt acționate de motoare electrice, iar pe șoselele interurbane de motoare obișnuite cu piston. În același timp se lucrează la perfecționarea acumulatorilor. Și nimeni nu se mai îndoieste că se apropie ziua cînd vom utiliza curent avantajele automobilului electric.

Și acum, cite ceva despre tunelurile pe care ar urma să circule „cabinele de pasageri”, și ele automate. În clipa de față se lucrează la elaborarea a mai bine de 30 de sisteme de transport cu folosirea de „cabine de pasageri” într-o vastă rețea de tunele subterane. Toate au

Fără cuvinte

o sumă de laturi comune: dirijarea cabinelor de la un centru electronic de calcul; deplasarea lor cu viteză foarte mare prin tuneluri cu circulația într-un singur sens; construirea de cabine cu un număr limitat de locuri.

Firește, sistemele amintite n-au prins încă viață. Nici un oraș din lume nu construiește deocamdată linii automate de călători. Și nu-i exclus ca însăși ideea să nu surîdă unui număr prea mare de oameni. Nu oricine e amator să încredințeze comanda automobilului unui calculator invizibil. Dar un lucru este cert: sistemele ne-ar scuti de „atacul” neprevăzut al șoferilor amatori de prea mari viteze. Drumul spre un sistem de transport eficient și lipsit de orice primejdii este extrem de complicat. În clipa de față se propun două soluții pentru această problemă: fie sporirea capacității de trafic a sistemelor de transport, fie crearea unor condiții în care toate necesitățile oamenilor să fie satisfăcute în cadrul unor zone reduse la maximum pentru a nu mai fi nevoie ca ei să se deplaseze dincolo de hotarele zonei respective. Totuși orașele vor trebui să asigure și în viitor deplasarea unor mari mase de oameni.

Mijloacele de transport în comun, aflate acum în proiect, sînt și ele foarte originale. Unul, de pildă, prevede un tren care să circule cu 350 de mile pe oră printr-un tunel ce ar aduce cu o conductă metalică cu diametrul de 18 picioare (un picior este egal cu 0,305 metri). Viteza i-ar fi imprimată de niște elice instalate în față care ar pompa aerul într-un efuzor din spatele trenului.

Perna de aer ar crea un spațiu liber între pereții conductei și tren, ceea ce ar îngădui utilizarea unor materiale relativ ieftine pentru confecționarea conductei. Elicele, de construcție obișnuită, cu pale din metal ar putea crea însă dificultăți de neînvinș în calea asigurării în conductă a unui spațiu liber permanent. De aceea s-a propus ca palele să fie construite din... aer comprimat. „Trenul pneumatic” n-ar face zgomot. Conducta ar putea fi suspendată la mare înălțime, îngropată în pământ sau trecută prin pereții clădirilor.

În concluzie, se poate afirma că revoluția în transporturi este iminentă. Planurile ei au și fost schițate. Cea mai mare parte a noutăților ei fie că și există fie că va fi construită într-un viitor apropiat. Iar dacă unele componente ale acestei revoluții tehnice în transporturi ne par încă de domeniul fanteziei, să ne amintim cite realități ale zilei de astăzi — avioanele supersonice, televiziunea, mașinile electronice de calcul etc — păreau un vis încă acum câteva decenii!

ANTROPOLOGIE

Creierul e din ce în ce mai mare ?

Creierul unui bărbat adult cântărește în medie 1375 g, al unei femei cu 100 g mai puțin. În afara acestor cifre medii greutatea creierului oscilează, de la individ la individ, între un minim de aproximativ 900 de grame și un maxim ce poate depăși 2000 g. Iată câteva exemple de personalități al căror creier a avut o greutate peste cea medie: scriitorul Turghenev — 2102 g. G. Cuvier (naturalist francez) — 1830 g. E. G. Hight (inginer american) — 1814 g. H. Levi (compozitor german) — 1690 g. W. Thackeray (scriitor englez) — 1658 g.

Antropologii afirmă că nu există o legătură directă între greutatea creierului și inteligența posesorului lui. Creierul lui Anatole France, de exemplu, a fost de aproape două ori mai ușor decât al lui Turghenev. De altfel, greutatea nu poate fi luată drept termen de comparație nici cu alte specii animale. Toate viețuitoarele au creierul mai mic decât oamenii, cu excepția elefantului (4000 g) și a balenei (2800 g). Merită însă atenție un alt criteriu și anume raportul dintre greutatea creierului și a corpului. În această privință omul se află pe primul loc.

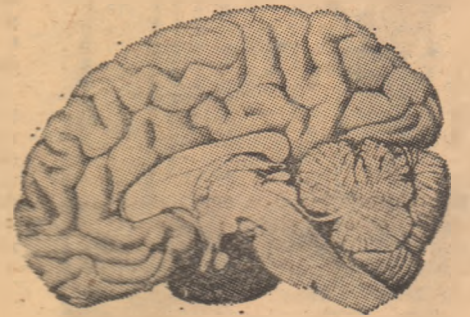
Creierul uman n-a fost întotdeauna atât de mare. Putem deci presupune că nici în viitor nu va rămâne ne schimbabil. Unii antropologi și-au închipuit pe homo futurus (omul viitorului) să aibă o ființă cu un cap mai mare, un creier mai voluminos și o frunte mai înaltă decât ale oamenilor (de astăzi) în schimb neagă categoric că ar fi posibil

Știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința și
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

le modificări atât de însemnate, cu atât mai mult cu cât, afirmă ei, omul și-a încheiat evoluția acum câteva zeci de milenii. După susținătorii acestui punct de vedere, omul de tip Cro-Magnon (40 000 — 14 000 i.e.n.), care prezintă — în linii generale — toate caracterile omului actual, a fost ultima verigă în lanțul evoluției de la etapa oamenilor maimuță (pitecantrop și sinantrop) la omul de Neandertal.

Orice încercare de a pronostica înfățișarea lui homo futurus se lovește

Însă de absența unui criteriu unic în stabilirea principalelor modificări. De aceea antropologul S. Uspenski propune cercetătorilor să adopte drept indice unic cifra rezultată din împărțirea volumului cavității craniene la produsul dintre lățimea și patratul lungimii lui. Operind cu această formulă, S. Uspenski a constatat că indicele sinantropului e de 0,305, al neandertalianului de 0,360, iar al vechilor egipteni, ca și al contemporanilor noștri, de 0,375. Creșterea indicelui e perfect firească. Cum se explică însă că pentru omul de Cro-Magnon aceeași formulă a arătat 0,365? Dacă indicele oamenilor de Cro-Magnon se deosebește de acela al omului de astăzi, înseamnă că în aspectul fizic al acestor două tipuri există deosebiri. Poate că sistem îndreptățit să conchidem, spune S. Uspenski, că evoluția omului nu e încheiată, iar craniul și creierul continuă să evolueze lent. Dacă așa stau lucrurile e de așteptat ca urmașii noștri dintr-un viitor îndepărtat să aibă creierul mai mare decât al nostru. „Acești oameni — scrie prof. B. Haldane — vor avea capul mai mare, mișcările mai iuți, dar nu mai puternice. Ei vor fi mai raționali și supuși într-o măsură mică măsură instinctelor. Acest sistem noi. Mulți vor avea înșelător pe cap e azi le numim geniu”. Pentru acești urmași antropologii propun denumirea de homo sapientissimus, superlativ care va justifica însușirile lor superioare față de cele ale actualului homo sapiens.

FIZICĂ ATOMICĂ

Energia dintr-un pahar cu apă

Luna trecută, telexurile agențiilor de știri din lume au înregistrat o scurtă informație care are toate șansele să intre în istorie. Academicianul Lev Arjmovici de la Institutul de cercetări

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

nucleare din Moscova anunța că colec-tivul său a reușit să observe o reac-tie de fuziune nucleară. Intensitatea reacției fiind însă foarte mică, pentru moment nu se poate vorbi decât de un prim pas pe calea rezolvării unei pro-bleme cu care numeroși fizicieni se luptă de aproape 15 ani.

Dar de ce este considerată reacția termonucleară dirijată începutul unei ere istorice noi, pe care nu au reușit să o deschidă nici avionul, nici fisiunea nucleelor atomice și nici măcar ieșirea în Cosmos? S-a spus că importanța ei o egalează pe aceea a „îmblinzirii” focului de către omul preistoric. De data aceasta, pentru a asigura energia necesară în mileniul următor, se încearcă „îmblinzirea” uriașelor forțe declanșate haotic atunci când explodează o bom-bă cu hidrogen. Și acum iată explicația în limbajul favorit al fizicienilor, cel al cifrelor. Pentru ei unitatea de energie este însemnată cu Q și egală cu 3×10^{11} MWh (poate că 300 000 de miliarde de kilowat-ore spun mai mult). Actual-mente necesarul anual de energie pe întreg globul este de 0,1 Q, dar la sfir-șitul secolului el va atinge 1 Q. Pe de altă parte, energia înmagazinată de cărbunii și petrolul din toate zăcămin-tele cunoscute se ridică la 40 Q, iar cea livrabilă de cursurile de apă prin centralele hidroelectrice este, la rin-du-i, limitată. E adevărat că mai există 624 Q în elementele radioactive, dar ac-tivitatea deșeurilor provenite din fisiu-nea lor pe scară mare ar echivala cu cea a 10 tone de radiu, perspectivă care este departe de a fi atrăgătoare. Aș-a-dar, singura soluție de viitor pare să fie fuziunea dirijată a anumitor nu-clee, mai cu seamă a celor de hidro-gen greu.

Dar să amintim în ce constă fuziunea nucleară, căci atunci vom înțelege mai bine greutățile pe care le face fizicie-nilor. Priviți schema întâlnirilor nucle-elor a două „sorturi” de hidrogen greu : din stînga vine nucleul de deuteriu compus dintr-un proton și un neutron, iar din dreapta nucleul de tritium care conține un proton și doi neutroni. Ran-devuul se lasă cu foc bengal : protonii și doi neutroni se unesc într-un nucleu de heliu, celălalt neutron și o anumită

nește cu o viteză de câteva zeci de mil de kilometri pe secundă, atomii care le conțin se ciocnesc și dărâmă bariera protectoare. Cum se poate imprima ato-milor o viteză atât de mare? Încălzin-du-l, desigur, dar la temperaturi ului-toare: milioane de grade. Or, a ob-ține astfel de temperaturi nu e deloc ușor. În bomba cu hidrogen de tristă celebritate „focosul”, reprezentat de o mică bombă atomică, explodează dînd naștere la 100 milioane de grade și în-cepînd astfel fuziunea, care se desfășoară în lanț pînă la epuizarea hidro-genului.

Descoperirea plasmăi a asigurat tem-peraturile necesare reacțiilor termonu-cleară, dar de data aceasta fără nici un risc. Obținerea plasmăi din hidro-gen greu prin intermediul unor puter-nice descărcări electrice este relativ ușoară; dificultatea constă în ceea ce se numește „confinarea” ei. Contrar aș-ceptărilor, cu toată temperatura ei ri-dicată, plasma nu topește pereții reci-pientului în care e închisă; căci slaba ei densitate o face inofensivă din acest punct de vedere. Inconvenientul este cu totul altul. În agitația lor nucleele se ating de pereți, sînt încetinite și deci răcite. Singura soluție e să fie ținute la distanță de pereți. În calitate de gaz perfect ionizat, constituit din particule încărcate electric, plasma este sensibilă la atracția unui cîmp magnetic, fiind gata să devină prizoniera lui și să lase în pace pereții recipientului. Ceea ce nu înseamnă că s-a terminat cu pro-blemele. Fuziunea termonucleară nu are loc decât atunci cînd densitatea nucleelor este destul de mare (o mie de miliarde de atomi pe mm³) și în a-cest caz, pentru a le stăpîni, e nevoie de cîmpuri magnetice extrem de pu-ternice. Noroc că au apărut aliajele supraconductoare din care se confe-ctionează „colivii” magnetice circulare ce țin la respect plasma.

Instalațiile în care cercetătorii stu-diază și încearcă să stăpînească miste-rioasa plasmă, pentru a o transforma într-o sursă de energie, poartă numele de steleratoare (de la stella — stea), curse magnetice, mașini cu oglinzi etc. Cea de la Institutul Kurceatov, în care s-a obținut plasma de 5—10 milioane de grade cu o densitate relativ mare a particulelor se numește „tokomak”.

— Uite, dragă ce-am găsit!
Desen de I. Cerepanov

GEOGRAFIE

S.O.S. în Hawaii!

Insula croazierelor în tehnicolor tre-ce prin momente de panică căci e asal-tată de o armată subacvatică de ex-terminatori. De altfel nu numai Hawaii, ci și insulele Caroline, Marianele și Figi sînt amenințate de primejdia scu-fundării în ocean. Singurul ziar din Honolulu a lansat un adevărat strigăt de alarmă: „Nici chiar cumplitul răz-boi cu Japonia, nici chiar experiențele atomice n-au dăunat într-o măsură atît de mare arhipelagului nostru... Dacă Washingtonul nu ne va ajuta în stil mare, aruncînd în luptă toate mijloa-cele sale tehnice și financiare, va tre-bui să ne ștergă de pe drapelul ame-rican”.

Dar despre ce inamici și despre ce luptă e vorba?

Primejdioasa armată dușmană e alcătuită din milioane de stele de mare, iar războiul care se anunță e un răz-boi zoologic. Botezate de pescarii lo-cali „coroane de spini”, stelele marine se hrănesc cu corali și cum insula Ha-wai și toate celelalte arhipelaguri pri-mejduite sînt de natură coraliferă, ste-lele de mare au început să le... devo-reze. Mai mult: toate insulele din Pa-cific sînt înconjurare de bancuri provi-dențiale de corali care le apără de ma-riile furtuni oceanice și asigură pești-lor un refugiu natural. Devorînd barie-rele de corali, stelele modifică condiții-le de mediu și obligă peștii să migreze,

— Este o situație cu incalculabile con-secințe — a declarat profesorul Por-ter Kier de la Institutul Smithsonian — un adevărat cataclism care stă să cuprindă întreaga noastră emisferă...

Cine ar fi crezut că poate fi un inamic atît de primejdios?

Nu exagerez. Iar S.O.S.-ul pe care l-am lansat să nu fie luat cu ușurință. Căci, cînd s-a mai pomenit ca zeci de insule să albă a se teme că ar putea dispă-re din pricina unor mici creaturi ani-male? Acanthaster planci (cum se nu-mește lacoma stea) ne mîncîncă pî-mîntul de sub picioare.

Apărarea unui oraș preflos ca Ve-neția e mai mult decît îndreptătită și, pe bună dreptate, întreaga lume apro-bă inițiativa U.N.E.S.C.O. Venetia nu trebuie să fie înghițită de lagună, dar socotim la fel de îndreptătită și che-marea noastră ca lumea să se ocupe și de insulele Hawaii, care sînt ame-nințate cu dispariția. Coralul trăiește, respiră, mîncîncă. Are înfățișarea unei fabuloase flore submarine, dar în rea-litate e o făptură vie, ba chiar carni-voră. Stelele de mare îl atacă, se în-colăcesc în jurul ramurilor sale și-l sorb substanța vitală, transformîndu-l în cîteva minute într-un schelet albi-cios, un fragil arbust care cade pe fun-dul mării ca o cenușă.

Citînd cele de mai sus, oricine se va întreba însă numaidecît: — Bine, dar pînă acum nu erau stele de mare în Pacific. De ce deodată acest ton apo-caliptic?

— Pentru că, a arătat tot profesorul Kier, în ultimii ani ele s-au înmulțit într-un ritm înspăimîntător. Altădată erau batalioane, acum sînt întregi ar-mate. Cauza acestei înmulțiri? De fapt sînt mai multe cauze. Am să amintesc numai cele mai des citate.

1. De obicei, coralul mîncîncă larvele stelelor de mare, creînd un echilibru de forțe. O seamă de biologi socotesc că exploziile atomice din ultimele de-cenii au sfîrșit acest echilibru.

2. Alți biologi consideră că de vină ar fi dispariția „tritonului”, o mică mo-luscă care mîncîncă stele de mare, dar are nefericirea de a avea pe partea dorsală o frumoasă cochilie foarte cău-tată de colecționari.

3. Mulți cred, în sfîrșit, că pescarii pirați care dinamitează bancurile de corali pentru a extermina peștii favo-rizează proliferarea stelelor.

Nu e, totuși, exagerat să se afirme că stelele de mare pot devora arhipela-guri? S-ar putea, dar profesorul Kier citează acest fapt: un film făcut în insula Guam arată că o „bandă de ste-le” a devorat, într-o lună, un banc de corali de opt sute de metri lungime.

ZOOLOGIE

Olimpicii mediului acvatic

Un animal care merge pe apă poate părea la prima vedere un fenomen to-tal ieșit din comun. Dar lucrurile nu stau chiar așa. Dicționarele enciclope-dice amintesc de vasilisc, o „reptilă fa-buloasă a cărei privire era socotită mortală și despre care se spunea că ar proveni dintr-un ou de cocoș clocit de un broscoi”. Deși amănuntele de mai sus țin, evident, de legendă, vasiliscul există totuși, și anume în Mexic; este o mică șopîrlă cu aspect straniu care, atunci cînd se simte amenințată nu e-zită să se ridice în două labe pentru ca, cu „coatele lipite de trup” ca un

campion olimpic, s-o ia la goană. Dar asta încă nu-i nimic. Cînd întîlnește în cale un curs de apă vasiliscul nu-și modifică traiectoria ci... pășește pe su-prafața lui. Și atunci privitorul asistă la un spectacol uimitor: un saurian devenit brusce biped, lansat într-o cursă de viteză pe apă. Cum de e posibil fenomenul? Factorii esențiali sînt mișcarea și viteza, iar spectaculoasa cursă este oarecum analogă cu cele pe care ni le oferă unele păsări. Găinușa de baltă, de pildă, atunci cînd încear-că să se salveze în păpuriș n-o face zburînd sau înotînd ci, pur și simplu, alergînd pe apă. Cum anume? Luînd ca punct de sprijin foile de nufăr sau celelalte plante acvatice. Sub greutatea uneia din labele păsării, ele tind să se afunde dar, pînă una alta, cealaltă la-bă a și pășit pe următoarea frunză. I-nerția acestor suporturi succesive îngă-duie animalului cursa lui pe ape.

Una dintre cele mai majestuoase pă-sări, lebăda, oferă și ea o priveliște spectaculară atunci cînd aleargă pe apă. Animal cu o greutate respectabi-lă, lebăda se folosește de labele ei pal-mate spre a se sprijini pe elementul li-chid atunci cînd își ia zborul: ca un greoi avion de cursă lungă nobila pa-săre străbate pista acvatică, la viteză și declează desprinzîndu-se de oglinda apelor. Ca și în cazurile precedente, echilibrul pe apă este și aici un echili-bru dinamic, de mișcare. Dar și mai interesante sînt cazurile unor animale care se mențin cu labele lor pe apă în echilibru static, într-o imobilitate abso-lută. Aici intervine fenomenul pelicule-lor care se formează la suprafață, un fel de plute din alge filamentoase ca-re susțin bulele de oxigen degajate de plante. Unele din ele sînt destul de compacte, încît pot suporta chiar pă-sările acvatice. Și, intrucît nu derivea-

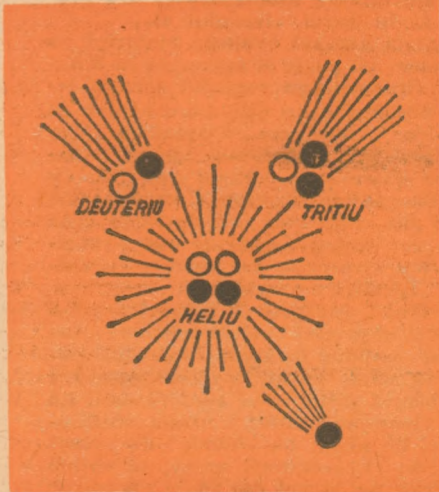

partizarea eforturilor impune pelicule de apă

ză, menținîndu-se la distanțe fixe, sau se deplasează cu totul sub acțiune vîntului, ele dau o rezistență și o coe-ziune suficientă pentru a susține mare-le număr de mici specii, îndeosebi aca-rieni și paianjeni, care se aventurează pe suprafața lor. Dar măsurile aceste nu sînt, încă, adevăratul mers pe un au-tentic mediu lichid.

În bălți și lacuri pot fi deseori rema-rite niște mici făpturi care se mențin pe apă cu labele lor lungi prin simpl contact. Sînt „topometrii” care, depla-sîndu-se cu mișcări bruște și apoi rî-mînd o clipă imobil, par că și-au a-sumat sarcina de a măsura la înfin suprafața apei. Și mai sînt „gîndaci-vîrtej”, niște coleoptere al căror tru-oval este perfect hidrodinamic; labele sînt escamotabile în pîntecele carena Scurte și aplatizate, ele sînt marginit de peri plați, articulați la bază, rabata-bili înapoi în mișcările spre înainte și dimpotrivă, depărtîndu-se și oferînd puncte de sprijin cînd insecta „ramea-ă” în ritmul mai multor zeci de miș-cări pe secundă. Uneori ea încetează să-rameze și, escamotîndu-și labele lune-că în virtutea inerției, încît ar putea fi comparată cu un patinator versat cu descrie pe gheață elegante arabescuri.

În afară de faptul că au forțe de ten-siune superficiale, ceea ce le înlesnește mersul pe apă, trupurile insectelor ac-vatice care se pot menține la supra-fața apei mai sînt acoperite și de o peliculă subțire alcătuită dintr-o sub-stanță asemănătoare grăsimii, care e-xercită asupra moleculelor de apă o atracție extrem de slabă. În aceste condiții, apa se comportă în contact cu trupurile acestor insecte la fel ca față de pereții unui tub uns cu grăsime: insecta nu se udă și nu deteriorează pelicula de la suprafața apei. În ulti-mii ani, fenomenul a putut fi foarte bine urmărit cu ajutorul unui obiectiv special, pus la punct pentru microscopul interferențial; studiarea olimpicii mediului acvatic se face prin mijloci-rea unui dispozitiv care permite să fie puse în evidență cele mai mici defor-mări produse la suprafața unui lichid precum și repartizarea exactă a efortu-rilor pe care labele insectelor le impun suprafeței unei pelicule de apă.

cantitate de energie sînt „expulzați”. O asemenea întîlnire nu se produce, însă, decît în condiții cu totul speciale. În mod normal, nucleele atomilor nu arată nici o atracție unele față de ce-lelalte; dimpotrivă, ele resping orice avans din afară, înconjurîndu-se de o barieră reprezentată de încărcătura lor electrică. Fuzionarea a două nuclee are loc numai atunci cînd, alergînd nebu-

PERU

Enigmaticii uros

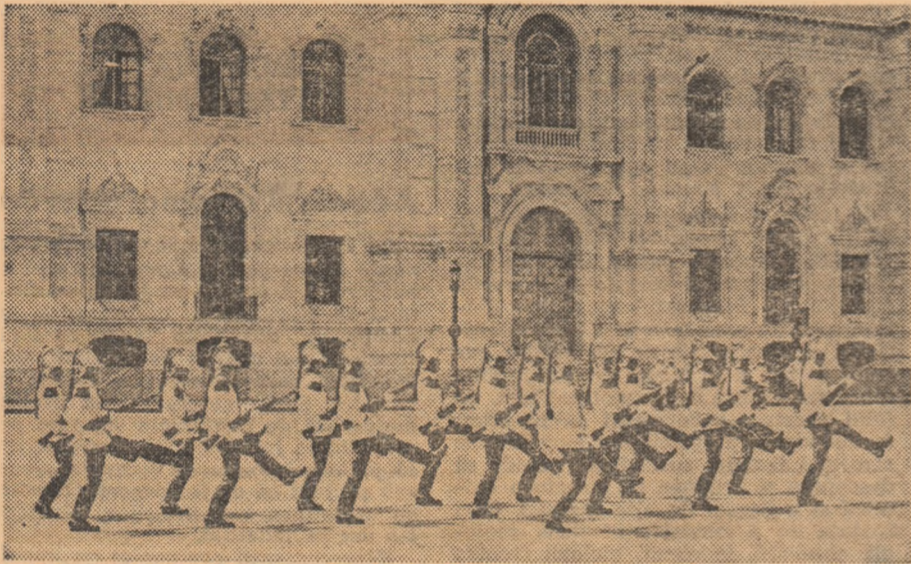
Simbăta, pe Altiplano, e caracterizată de forfota târgului care urmează să aibă loc a doua zi. Orașul Puno se însufletește mai cu seamă seara, când pe străduțele-i înguste și prăfuite încep să coboare din munți indieni purtând în spate grele poveri. Merg repede, desenând cu picioarele goale niște pași stranii, săltăreți.

După ce ajung în piață, așează fără grabă pe trotuar boccelele și aprind, cu uscături aduse de ei, un foc slab, care abia plîpîie. Apoi își cuprind genunchii cu mâinile și încep să mestece tăcuți frunze de „coca“, așteptând să se ivească zorile. Dacă vrei să asști la ciudata lor rugăciune de dimineață trebuie să te scoli foarte devreme. Înălțându-și miinile spre globul de foc care se ivește la orizont, „copiii soarelui“ îi cer sprijin și îndurare și numai după aceea își desfac legăturile și scot la vedere o mărfa sărăcăcioasă. La ora 7 târgul de duminică e în toi. Spre deosebire de zgomoatoasa piață din Lima, care vîiește de strigăte puternice și guturale, bazarul indian din Puno surprinde prin gravitate, printr-un fel de înțelepciune sacră. Poți hoinări ziua întreagă printre munți

parentă neobișnute, ar poseda miraculoase proprietăți terapeutice. În ultimul timp, la Puno au poposit multe expediții științifice care au luat probe de fund, au analizat proprietățile apei, efectuând importante observații și experiențe. Cu timpul, specialiștii vor descoperi, evident, secretul structurii geologice a lacului, stabilind importanța-i arheologică și istorică. Deocamdată, însă, Titicaca continuă să fie învăluit într-o aură de legendă. Cea mai veche și mai populară legendă spune că prima căpetenie supremă, întemeietorul puternicului imperiu incas, Manco Chacac, și soția lui, Mama Oilo, au ieșit din apele lacului.

O mică barcă cu motor, înaintind săltăreț pe valuri, ieșea cu băgare de seamă din golful Puno. Ne îndreptam spre celebrele insule de stuf, în care locuiesc puținii supraviețuitori ai tribului incas uros, pe cale de dispariție. Membrii lui cred și acum că strămoșii lor au ieșit din adîncurile lacului.

Manevrînd cu abilitate barca printre tufișurile de stuf „totora“ și prin rețeaua deasă de alge, „pilotul“ nostru, pe nume Victor Angel, o conducea pe „Silvia“

Schimbarea găzii palatului prezidențial din Lima

de poncho-uri multicolore, poți proba la nesfârșit pitorești căciuli de lînă — „cholos“ —, mînși, scurte etc. și nimeni nu te va stingheri, nu te va privi insistent în ochi, cerîndu-ți să cumperi ceva.

În timp ce cutreieram bazarul, am observat că în fața fiecărei prăvălioare improvizate era agățată o mică figurină: o lama iscusit meșterită din lînă veritabilă, devenită un adevărat simbol al Perului. Dar lama nu e singura podoabă a „feeriei“. La fiecare pas dai de figurine de lut intens colorate înfățișînd tauri, „pukara“, drăcușori vicleni — „diablos“ și tot soiul de alte figuri de cele mai diverse forme și culori.

Dar în ciuda inegalabilului farmec pe care îl degajă târgul de duminică, turiștii nu se simt atrași de el, ci de lacul Titicaca.

Celebrul lac, situat la cea mai mare altitudine din lume, atrage pe vizitatori și exploratori prin originalitatea lui. S-a spus că pe strandul lui s-ar afla comori fabuloase și străvechi orașe scufundate, că apa lacului, de un albastru și o trans-

spre susamintitele insule. În dreapta, în stînga și în față cîrduri mari de rațe de baltă, „chocas“, ba își luau zborul, ba coborau grijulii pe oglinda lacului înghițînd la repezeală peștișorii imprudenti care ieșeau la suprafață.

Savurosul păstrăv, „trucha“, de Titicaca face nu numai deliciul restaurantelor din Puno și din La Paz, capitala Boliviei aflată pe partea cealaltă a lacului, ci e transportat și la Lima, Cusco și în alte orașe ale țării, deși Peru e vestit prin peștele lui marin. În afară de „trucha“, se mai consumă extrem de gustoșii „caracha“, „veherei“ „bochillas“.

După o oră și jumătate, la orizont s-au ivit primele colibe de stuf. Victor Angel a oprit motorul și a îndreptat vîslind barca spre niște plute, vreo zece, din lemn de balsă, legate bine între ele. Apoi am coborît pe „solul“ moale, parcă de paie, al insulei. În loc să calce pe un teren ferm, în unele locuri picioarele se afundau, și în fiecare urmă lăsată de pantofi rămînea o mică băltoacă.

Insula e într-adevăr formată din resturi de „totora“, din care se construiesc colibe, se împletesc rogojini, bărci, haine. Aveam impresia că ne aflăm într-o altă lume...

Însotitorul nostru, care cunoștea dialectul uros, a încercat să înfiripe o discuție cu un pescar, care abia se înapoia de la pescuit. Dar acesta ne-a întors spatele și a început să agate pe prăjini de trestie peștele gata sortat. Uscat sau sărat, peștele e de altfel singurul aliment al locuitorilor insulei de stuf.

Discuția a fost însuflețită de o cutie de chifle proaspete, aduse special din Puno. Așezat turcește, Aino, cum se numea gazda noastră, ne-a răspuns zgîrcit la întrebări.

— Copii? Opt

— Nu, nu învăță carte.

— Să mă mut la oraș? Nu, sînt uros din tată în fiu și trebuie să trăiesc aici, în insulă...

După ce am mai umblat puțin pe covorul moale de stuf, am sărit peste plutele de balsă și am ajuns, în sfîrșit, la barca noastră, cu care am pornit în larg. În total, pe lacul Titicaca există peste 80 de asemenea insulițe pe care se stinge lent enigmaticul trib uros, ai cărui

strămoși, spune legenda, au ieșit din apele adînci și străvezii ale celebrului lac.

V. Volkov

OLANDA

Acasă la Willet Holt...

Olandezii vorbesc despre celebrii lor pictori din secolele trecute ca despre niște oameni încă în viață.

— Vreți să vă duceți la Rembrandt? — m-a întrebat prietenul meu Herard. Vă sfătuiesc să nu vă grăbiți. Treceți mai întii pe la Willet Holt.

— Cine-i Willet Holt? — l-am întrebat nedumerit.

Casa lui din Amsterdam e deschisă tot timpul și pentru oricine. Ai impresia că gazda abia a ieșit și a lăsat ușa descuiată. Și că acum-acum se va întoarce din... secolul XVII. E o casă-muzeu în care s-au păstrat cu grijă nu numai tablourile, gobelinurile, mobila scumpă, ci tot avutul lui Holt, de la ace cu gămlie, la tirbușoane, foarfece etc.

Vizitatorul intră mai întii într-un salon decorat în stil baroc. Fotolii și divane somptuoase, îmbrăcate în mătase, cu picioarele încovoiate, splendid sculptate, o sumedenie de Cupidoni din bronz care împodobesc candelabrele, un împunător cămin de marmură, vase de argint într-un bufet scund...

Willet Holt era dornic să se instruiască. De aceea, în casa lui există o bibliotecă mare. Ce-l interesa pe acest negustor? Astronomia, navigația, geografia, răsfoia deseori atlasul lumii, pe care erau trasate căile maritime ce porneau de la Amsterdam spre toate colțurile planetei. Se mai pot vedea tratate de medicină, manuale de contabilitate, lucrări de filozofie. Pe atunci era celebru Spinoza.

Nimic nu amintește în casa lui Holt de religie. Dar poate că era calvinist și de asta nu avea icoane. În schimb negustorul avea o încăpere care poate fi numită sanctuarul lui. E bucătăria, imensă, ocupă tot demisolul. Deasupra vetrei, se perpeleau în frigere animale întregi. Vesela și tot soiul de ustensile de gătit stîrnesc și acum uimirea bucătarilor și a gastronomilor. O pompă transporta apă în spălătoarele de vase din metal. Da, negustorul și-a utilat și împodobit generos bucătăria. Pe un splendid panou de teracotă e imaginată marea albastră, pe care flutură pavilioanele fotei de război a țării.

Cui era destinat acest peisaj? Evident, Willet Holt n-ar fi cheltuit atîția bani pentru slugi. E limpede că el cobora deseori în bucătărie, dădea porunci, își alegea cele mai gustoase bucăți de carne, gusta din sosuri...

Dar în muzeu mai există și alte piese interesante. La prima privire ai impresia că-i un dulap cu jucării. Dar nu, nu e vorba de distracții pentru copii... Pe câteva etajere se află niște camere în miniatură, despărțite între ele prin pereți de lemn tapetați și împodobite cu covoare și mobilă din lemn de mahon. În dormitor se află un pat cu baldachin, în bucătărie niște fregate cu multe turnuri așezate pe plăci de teracotă, iar în spălătorie fiare de călcat cu aburi.

Ce rost aveau ele? Negustorul a simțit nevoia să-și immortalizeze casa, modul de viață. Era foarte mulțumit de el, de averea lui. Era mîndru de ceea ce dobîndise în viață și arunca parcă o provocare cuiva...

Da, toate acestea evocau trecutul țării, „epoca ei de aur“, care se apropia încet-încet de mine... Singeroasele lupte cu spaniolii rămăseseră în urmă. Stăpînirea unui rege străin luase sfîrșit. E adevărat, în provinciile sudice ale Țărilor de Jos — Anvers, Brügge, Gand, mai stăpîneau încă guvernatorii spanioli și clerul catolic. Dar provinciile nordice erau libere, independente: invadatorii fuseseră siliți să se retragă, armele nu le mai fuseseră de folos. Odiñoară ruinate de război, orașele și satele olandeze erau acum reconstruite, țesătorii lucrau splendide postavuri și pînze, porturile mișunau de vase.

Marinarii olandezi își dobîndiseră de acum o meritată celebritate. Pe hărți erau înscrise itinerarele lui Willem Barrens, care făcuse trei călătorii în Oceanul Înghețat de Nord spre a descoperi calea maritimă nordică spre China. Abel Tasman descoperise, la bordul unei corăbii cu pînze, o insulă în emisfera sudică, numită apoi Tasmania. Olandezii se stabiliseră în Ceylon, Jawa, pătrunseseră în America Centrală. În America de Nord înființaseră orașul Nou Amsterdam. Flota republicii era una dintre cele mai puternice.

În casa memorială Holt am respirat din plin această atmosferă. Apoi am pornit mai departe, pe o ramificație îngustă a chefului, tixit de mașini și dominat de foșnetul uscat al crengilor văduite de frunze. Am mai străbătut o străduță scurtă și am ajuns la Muzeul Rembrandt.

Dar casa e pustie și rece. Vitrinele muzeale nu izbutesc s-o umple. Căci casa a fost golită încă în timpul vieții lui Rembrandt. Creditorii i-au luat mobila, colecțiile de obiecte rare, oglinzile, cărțile, lăsînd numai peretii goi. Dar și pe aceștia a trebuit pictorul să-l părească.

— Dacă doriți să înțelegeți totul — mi-a mai spus odată Herard — procedați sistematic. Rembrandt nu pleacă de aici, încît duceți-vă mai întii la Haarlem, să-l vedeți pe Frans Hals.

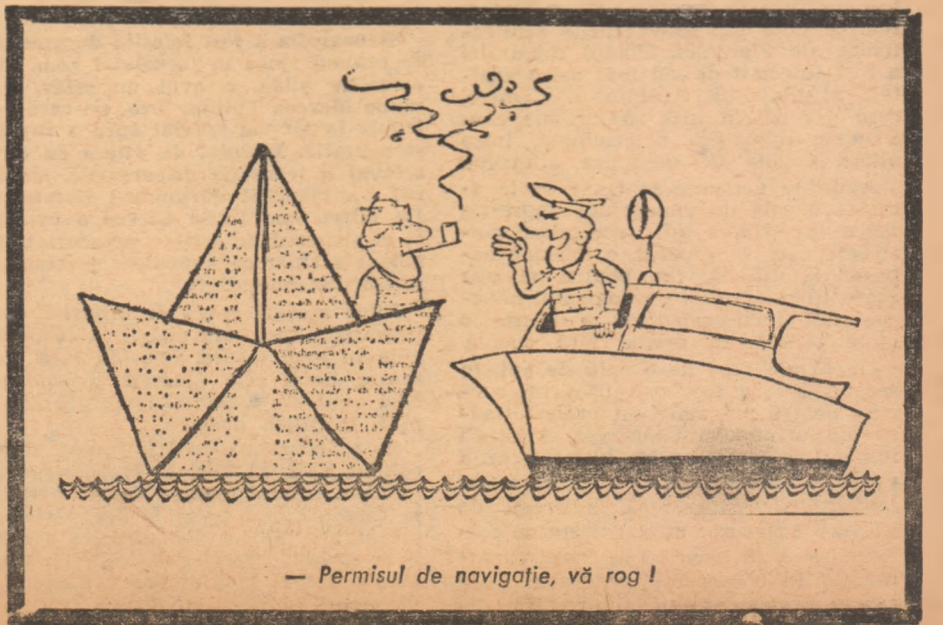
I-am ascultat sfatul și am plecat la Haarlem. Muzeul Hals este extrem de bogat. În afară de Hals, sînt reprezentați, ca nicăieri altundeva, și alți artiști celebri din Haarlem.

Iacob Van Ruysdael mi-a arătat cîmpia pe care abia o străbătusem, un dimb de nisip pe chei, un cer în preajma furtunii, exact ca acela pe care-l văzusem la venire. O adiere se revîrsa parcă din ramă asupra-mi și am simțit cum mă cuprîndea răcoarea. Herrit Berckheide m-a întors însă pe strada principală a Haarlemului, pe unde trecusem înainte de a veni la muzeu.

În fața mea nu erau parcă tablouri, ci aveam impresia că priveam printr-o fereastră și vedeam strada, o curte, o casă... Mulți reprezentanți ai școlii clasice olandeze aveau o inegalabilă precizie în pictură. Iată, într-o tavernă, pe o masă pătrată, o halbă cu bere. Se aude cum lichidul clipește și face spumă. O bucată de jambontrandafiriu îți excită apetitul, o felie de lămîie îți strepezește dinții. Așezați alături o fotografie bine făcută și veți fi izbit de perfecția ei asemănare cu pictura.

Tot la Haarlem se află și una din ultimele pînze ale lui Hals, în care miinile sînt mai elocvente decît fața. A pictat-o cînd era bătrîn și căzuse în dizgrație, cînd trebuia să ceară sprijin material celor bogați. Printre ei se afla și soția primarului din vremea aceea. Pictorul a înfățișat avariția acelor miini uscate, rigide, autoritare, care nu se întindeau niciodată să dea sprijin, ci se simțeau atrase doar de bani. Ultimele tablouri ale celebrului pictor oglîndesc bine distanța dintre artist și bogății care-i comandau tablouri. Într-adevăr, ele te ajută să-l înțelegi mai bine pe Rembrandt.

V. Drujinin

— Permisul de navigație, vă rog!

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

- Garnituri complete pentru pat, sau studio.
- Fețe de pernă de formate diferite.
- Cearceafuri pentru plapumă sau pătură, cu nasturi sau plic. Modele și culori diferite cu broderii și aplicații.

Necunoscutele resurse ale omului

(Urmare din pag. 2-a)

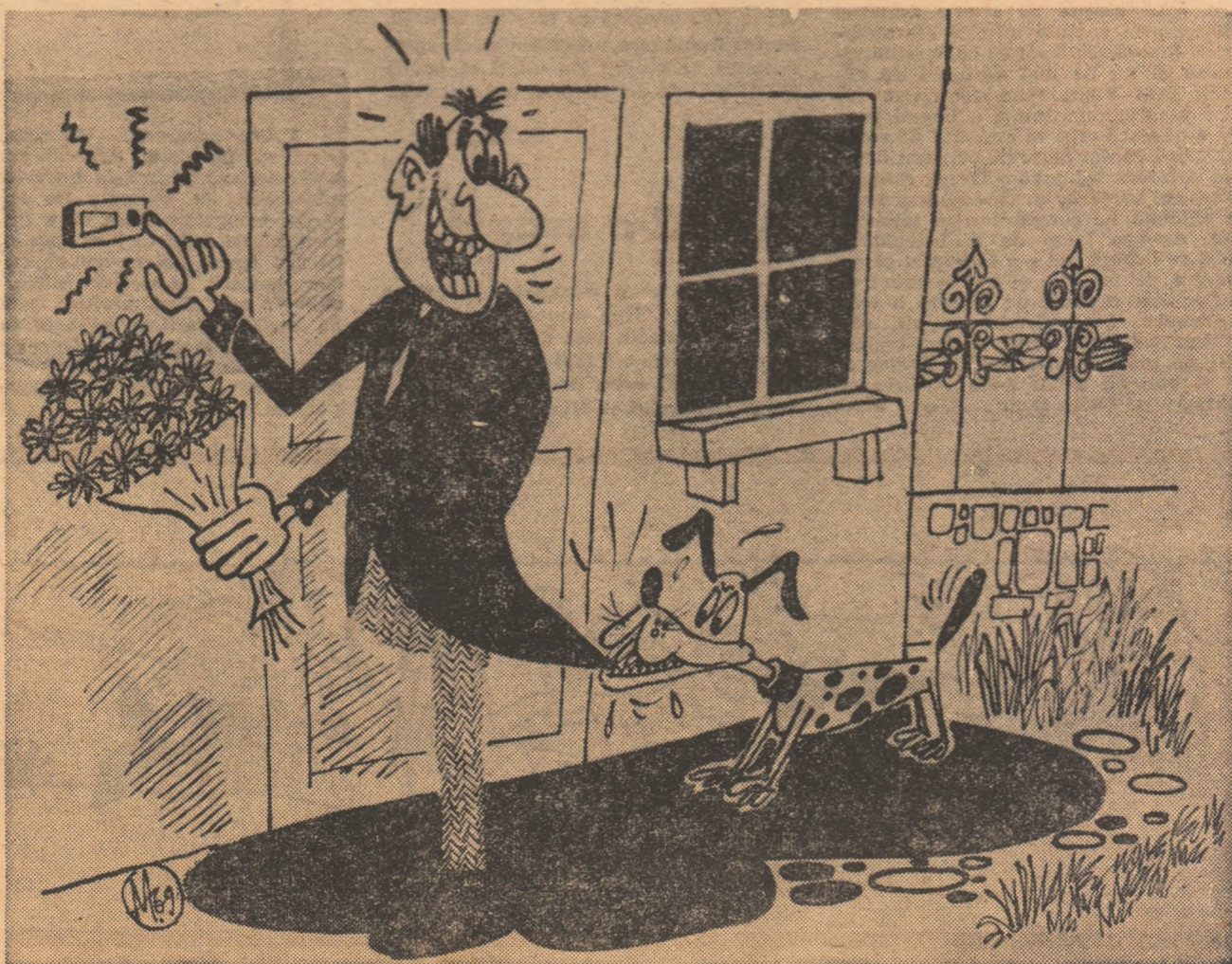
țări, care au continuat cercetările. Praful Repellent, puști care lansează fiole cu acid cianhidric, harpoane, bastoane cu ghimpi, sperietoare electrice — iată numai câteva din invențiile luptătorilor împotriva rechinilor.

Dar de ce atacă rechinii? Cum depistează ei prezența omului în apele oceanului? După o serie de experiențe, s-a ajuns la concluzia că rechinii primesc informații despre apariția omului în apă. În unele cazuri lucrurile erau simple: sursa acestor informații era singele. Dar în altele, când omul era viu și nevătămat? Care sînt misterioasele fluide ce atrag atenția animalelor de pradă? Poate că e vorba de alte substanțe produse de corpul omului? Dacă e așa, trebuie împiedicată răspîndirea lor în mediul înconjurător. Dar cum? Prin lansarea, în calea lor, a unei pelicule impenetrabile...

Și iată cum a decurs experiența. Dintr-un material plastic multicolor s-au croit saci de dimensiunile unui om. Ca să li se imprime flotabilitate, s-au fixat de ele niște colaci pneumatici și au fost lansați într-un bazin, spre a se verifica reacția rechinilor față de ei. Rezultatul a fost întrucitva surprinzător. Rechinii s-au repezit asupra sacilor și i-au sfîșiat în bucăți, pe cei albi, roșii, galbeni, albaștri... Numai cei negri au rămas intacti. Rechinii îi evitau sistematic, neîndrăznind să se apropie de ei, deși momeala se ițea ispititor alături. Culoarea neagră s-a dovedit tabu. De aceea, pentru experiențe cu participarea oamenilor au fost aleși saci negri, în care au fost viriți subiecți care au fost coboriți apoi în apa oceanului unde se făcea experiența și în care mișunau 15 dintre cei mai feroci rechinii: albaștri și tigri.

Imediat ce experimentatorii au intrat în bazin, rechinii s-au apropiat prudent de ei și s-au oprit la mică distanță. Semănau cu niște cîini care așulmecau un obiect necunoscut. Era un spectacol înfricoșător: fiare cu o lungime de patru-cinci metri, cu sinistru faimă de mîncători de oameni, iar alături de ei oameni a căror singură pavăză era un sac subțire din material plastic. Dar rechinii erau pașnici. Au înțeles încet pe lingă temerarii experimen-tatori, devorînd bucățile de carne pe care aceștia le întindeau din cînd în cînd.

Experiențele s-au terminat cu succes și e probabil că un nou mijloc de apărare împotriva rechinilor își va găsi curînd aplicarea. Dar, deocamdată, ferocile fiare continuă încă să rămînă una din cele mai cumplite primejdii pentru naufragiați.

— Nu te mai osteni degeaba, e confecționat din tergal rezistent și neșifonabil !!!

ÎNTRERINDEREA DE INDUSTRIE LOCALA

BRĂILA

Piața H. Botev, Bloc A2, Telefon 2990

Produce și livrează fără repartiție, pe bază de comandă, avînd asigurată materia primă, următoarele:

- Guri de ham, din fire sîzal, ștreanguri, cîpestre.
- Otgon, orice diametru, frîngii rufe, sfoară tapițerie.
- Plăpumioare matlasate pentru copii, jachete cu bonete matlasate, garnituri din finet și din pichet pentru copii.
- Diferite confecții de vară, din indian, pentru copii.
- Roabe metalice cu roată de cauciuc masiv (val. sub 300 lei buc.).
- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule.
- Săpun de rufe de 45 și 60%, grăsimi.
- Luminări galbene și albe.
- Luminări pentru nunți și botezuri.
- Jucării din lemn într-un bogat sortiment.
- Produse din masă plastică (sunătoare pentru copii, YO-YO, răfuște, stropitoare, cuiere de perete pt. prosoape).
- Diverse alte produse din mase plastice la comanda beneficiarului.
- Paturi metalice, tip internat, valoare sub 300 lei.
- Agrafe și clipsuri pentru păr.

Combinatul pentru fibre artificiale

BRĂILA

CFA

Produce și livrează pe bază de repartiție

- Celofibră tip lînă
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hîrtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1-4 culori pentru ambalarea produselor de larg consum, cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu

Nu vă temeți de roboți!

Se spune că, după ce a făcut pământul și cerul, Dumnezeu și-a frecat mâinile mulțumit. Îl înțeleg prea bine. Și cum nu l-aș înțelege? Cînd eu, om al secolului XX, mă gîndesc la tot ce s-a inventat pînă acum, îmi vine și mie să-mi frec miinile de bucurie. Gîndiți-vă numai la uriașa armată de mașini, aparate și dispozitive ce ne înconjoară din toate părțile. Iar toată flora și fauna asta mecanică are drept unic scop să creeze condiții prielnice ca din cînd în cînd Omul, acest mare creator, să stea tolănit în voie pe divan, iar în timpul asta radioul să-i cînte, ventilatorul să zumzăie, mașina de spălat să lura drept. Grozav, nu?

Și la hucie. Vorbind, nu? Să ia parte de toate astea. Ba am auzit că pe ici pe colo au apărut și femei de serviciu roboți. Sau bărbați. Nu știu exact. Dar fiindcă veni vorba, am citit undeva că ar exista pericolul ca roboții să ridice mîna împotriva creatorilor lor. Fleacuri! Dacă, de exemplu, robotul pe care sper să-l cumpăr mi-ar aduce într-o dimineață cafeaua răcită pînă la

de-a face cu o idee absurdă, totul e să ne dăm seama dacă e destul de absurdă pentru a fi justă. La care prietenul meu mi-a răspuns că ideea mea nu era destul de absurdă.

Dar nu m-am dat bătut. În clipele libere am elaborat o teorie a utilizării raționale și multilaterale a tehnicii moderne. Am smuls tehnica din mocrila utilitarismului vulgar și am înălțat-o spre culmile psihologiei, medicinei și chiar a pedagogiei. Da, da, nu vă grăbiți să zîmbiți. Sau cum spunea înțeleptul Hogeia emirului de Buhara: „Omoară-mă, dar ascultă-mă”.

Să presupunem că aveți două lucruri: o mașină de spălat rufe și insomnie. Puteți scăpa de ultima cu ajutorul celei dintîi, și încă foarte simplu. Umpleți mașina cu apă și puneți-o în funcțiune. Apoi înclădeți ochii. Veți avea impresia că vă aflați la bordul unui transoceanic care spintecă valurile azurii. Obțineți astfel un excelent efect somnifer, plus vise exotice. Mai departe. Magnetofonul e un admirabil remediu pentru normalizarea relațiilor familiale. Să ne imaginăm, de exemplu, că vă întoarceți acasă după o întâlnire cu prietenii, că nu vă simțiți prea sigur pe picioare (cui nu i se întâmplă și așa ceva în viață?), iar nevastă vă spune de la obraz părerea ei sinceră despre prietenii și despre dv. (cu care, între altele, și-a irosit cei mai frumoși ani ai tinereții). Ce vreți? Toate femeile sînt la fel! În asemenea cazuri, înregistrați, pe neobservate, monologul plin de temperament, apoi invitați-vă într-o seară prietenii și cînd soția dv. le va spune ce incintată e să-i vadă, dați drumul la magnetofon. Vă asigur că după asta toția va tăcea mîlc, cel puțin atît timp cît va scotoci prin casă căutînd să descopere magnetofonul. Aceste căutări îi vor consuma însă o bună parte din energie.

În ce privește automobilul dv., el poate fi folosit, după cum prea bine știți, drept locuință, mai ales dacă domiciliați într-o regiune asaltată de turiști. Dv. în automobil, turiștii în casă. Mai rămîn totuși cîteva aparate mai mici. Ventilatorul, de pildă, e un mijloc acceptabil de încălzire în zilele de iarnă cînd se defectează caloriferul. Da, da! Puneți-l în funcțiune într-o cameră neîncălzită, apoi opriți-l. Veți simți imediat că e mult mai cald. (Dumnezeu să-l înțeleagă pe cei ce întocmesc mistериозele grafice de încălzire a apartamentelor).

În sfîrșit, o seamă de mărunțișuri tehnice din casă pot fi folosite pentru stimularea curiozității științifice și a inițiativelor copiilor. N-aveți decît să le puneți la îndemînă ceasul deșteptător, telefonul, aparatul electric de ras (nu veți afla însă niciodată cum au reușit să cerceteze fiecare piesă componentă fără să se folosească de șurubelniță).

Cele de mai sus sînt însă numai cîteva din tezele teoriei mele. Spre a vă convinge de eficacitatea lor, încercați să le aplicați în practică. Se știe doar că teoria fără practică nu face doi bani. Și, pentru Dumnezeu, nu vă temeți de agresivitatea roboților! Nu uitați că pot fi făcuți K.O. în doi timpi și trei mișcări...

E. Gurtnev

A 1002-a noapte

Cine n-a auzit minunata poveste a Șeherezadei? Dar minunatele ei povești istorisite în 1001 de nopți, și care l-au salvat viața? Mai mult, Șeherezada a devenit soția favorită a sultanului și stăpînului ei. Nimeni nu știa însă

ce s-a întîmplat în a 1002-a noapte. O să aflăm acum.

În a 1002-a noapte, Șeherezada a început să spună o nouă poveste. Pur și simplu din inerție.

— O să auzi acum, stăpîne, pățania Măgarului, a început Șeherezada. Cînd Allah a creat animalele, a dat fiecăruia o ocupație. Numai Măgarul a rămas pe dinafară. Nu știa nici să cînte, ca Privighetoarea, nici să dea oamenilor o carne gustoasă, ca Berbecul, nici să se aperse de dușmani, ca Lupul. Nu era bun de nimic.

— În fond, ce-ai vrea să faci? I-a întrebă Allah.

— Nimic.
— Hm... Atunci te fac responsabil.
— Responsabil? S-a speriat Măgarul. Și ce trebuie să fac?

— Nimic, l-a liniștit Allah. Ai să fii mai marele peste animale și atît.

Și a început Măgarul să le facă pe toate după cum se pricepea el. L-a pus pe Berbec să cînte, a tuns blana Lupului, iar pe Privighetoare a găsit-o bună de friptură. Aflînd despre toate astea Allah s-a supărat foc și l-a pus pe Măgar să îndeplinească cele vise mai grele munci. Și nite așa robotește din greu și azi.

Sfîrșind povestea și văzînd că sultanul tace, Șeherezada i-a spus:

— Poate că vrei să-ți spun o poveste despre tine însuși?

— Sînt numai urechi! a declarat sultanul.

— Atunci ascultă: bărbatul și femeia au fost făcuți în așa fel încît să se completeze reciproc și să formeze un singur tot. De atunci bărbatul caută în femeie ceea ce îi lipsește lui însuși și se simte fericit numai cînd găsește ceea ce caută...

Aici, Șeherezada se opri din povestit și-l întrebă:

— Ești fericit cu mine, stăpîne?
— O, da! ce clamă deșteptător!
— Mă socr! e femeie deșteaptă?
— Cea mai deșteaptă dintre femei.
— Înseamnă că Allah a avut dreptate. Ai găsit la mine ce-ți lipsea.

— O, frumoasă Șeherezada! Ești atît de tînără și știi atîtea povești minunate! Ți-am apreciat totdeauna bunătatea, dușoșia, umorul. Acum însă constat că te pricepi și la satiră.

...Și din nopțile Șeherezadei.

M. Ghindin

Ce reprezintă desenele?

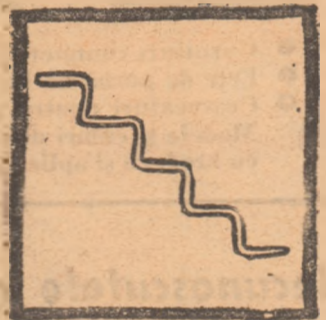
Prima variantă: Un rinocer într-un sac de hîrtie. Această explicație a stîrnit însă protestele vehemente ale iubitorilor de animale. De ce să sugerăm oamenilor ideea de a vîri rinocerii în saci de hîrtie? au spus ei. Dacă fiecare dintre noi ne-am apuca să vîrim rinocerii în saci de hîrtie, bietele animale s-ar simți profund nenorocite. În fond, iubitorii de animale au dreptate. De aceea propunem o a doua variantă: Un om încercă să iasă dintr-un sac de hîrtie cu ajutorul unui pumnal ruginit.

• umor •

Or umor umor u,
r umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
nor umor umor umor u,
r umor umor umor umor u,
mor umor umor umor u.

Prima variantă: O caracatiță îmbrățișează soțul. La drept vorbind, însă, această interpretare a desenului nu pare a dezvălui chiar adevărul gol-goluț. Mai aproape de realitate ar fi, poate, explicația: o caracatiță îmbrățișată de soț și de prietenul acestuia.

Prima și a doua variantă: Șarpe coborînd scările și Șarpe dansînd twist.

Prima variantă: Trombonist cîntînd într-o cabină telefonică. Întoarceți desenul cu capul în jos și veți obține a doua variantă: Pitic cîntînd la trombon într-o cabină telefonică. În sfîrșit, culcați desenul pe o parte și veți avea (variantele a treia) imaginea unui Trombonist în scriu.

(Din „Literaturnaia gazeta”)

zero absolut, l-aș sancționa lipsindu-l de ulei timp de două săptămîni. Să scrie ca un reumatic! Sau pur și simplu l-aș numi „semiconductor stupid” și l-aș deșuruba niște piule de-ar zdrăngăni ca un autobuz înaintea reparației capitale.

Intr-un cuvînt, cred în docilitatea roboților. Altceva, însă, mă îngrijorează, anume atitudinea noastră față de tehnică. Întîi plutim pe aripile fanteziei tehnice prin spațiile infinite ale atmosfero-ionosferei. Apoi ne cumpărăm televizor și nu ne mai dezlipim de pămînt, prin intermediul fotoliului. Iar dacă ne dezlipim totuși e numai pentru a ne duce pînă la atelierul de reparații. Și-l cărăm periodic pe acest drum și în-lors, schimbăm lampă, condensatoare și butoane, iar cînd nu mai avem ce schimba ne cumpărăm un televizor nou. Apoi o luăm de la început. O dată, ce-i drept, mi s-a întîmplat să mă las dus de fantezie și am încercat un mijloc mai rațional de folosire a televizorului: ce-ar fi, mi-am zis, să-l utilizez pentru a privi telemisiunile? Dar un prieten mi-a dat să înțeleg că aș fi bun de legat. I-am răspuns cîndu-l pe Niels Bohr: „Cînd avem

Pățania unui vîntor subacvatic